

Проект
вноситься народними депутатами України
Ківаловим С.В.
Калетніком Г.М.
Сорокою М.П.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вищу освіту
(нова редакція)

Цей Закон встановлює основні правові, організаційні, фінансові, інші засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з вищими навчальними закладами на принципах автономії вищих навчальних закладів, поєднання освіти з наукою з метою зростання людського капіталу задля високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці й держави у кваліфікованих фахівцях.

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

1) автономія вищого навчального закладу — сукупність передбачених цим Законом прав та обов'язків вищого навчального закладу щодо провадження освітньої, наукової, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів з метою створення умов, необхідних для здобуття громадянами вищої освіти та певної кваліфікації;

2) академічна мобільність - сукупність заходів, що забезпечують право та можливість для учасників навчального процесу на навчання, стажування, викладання в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

3) академічна свобода — свобода провадження освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності науково-педагогічними, науковими працівниками вищого навчального закладу;

4) акредитація — процедура оцінки якості вищої освіти, освітньої діяльності вищого навчального закладу та освітньо-професійних, освітньо-наукових програм за відповідними освітньо-кваліфікаційними (освітньо-науковими) рівнями на відповідність стандартам вищої освіти, визначеним відповідно до законодавства;

5) акредитація спеціальності — процедура оцінки якості освітньо-професійних, освітньо-наукових програм за певним освітньо-кваліфікаційним (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти на відповідність стандартам вищої освіти та критеріям якості вищої освіти, визначеним відповідно до законодавства;

б) бал вищого навчального закладу — складова конкурсного бала вступника до вищого навчального закладу, яка визначається вищим навчальним закладом відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів;

7) вища освіта — освіта, яка здобувається особою у вищому навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого засвоєння змісту освіти, що ґрунтується на повній загальній середній освіті та завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації;

8) вищий навчальний заклад — освітній або освітньо-науковий заклад, що заснований і діє відповідно до законодавства про освіту, виконує відповідно до виданої ліцензії освітньо-професійні або освітньо-професійні та освітньо-наукові, наукові програми вищої освіти за певними освітньо-кваліфікаційними або освітньо-науковим, забезпечує навчання, виховання осіб, здобуття ними кваліфікації згідно з нормативними вимогами у сфері вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну роботу;

9) вищий навчальний заклад державної форми власності (державний вищий навчальний заклад) — заснований органами державної влади навчальний заклад, що фінансується з державного бюджету та інших не заборонених законодавством джерел;

10) вищий навчальний заклад комунальної форми власності (комунальний вищий навчальний заклад) — заснований органами місцевого самоврядування навчальний заклад, що фінансується з місцевого бюджету та інших не заборонених законодавством джерел;

10) вищий навчальний заклад приватної форми власності (приватний вищий навчальний заклад) — навчальний заклад, заснований на приватній власності;

11) вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання) — вищий навчальний заклад державної форми власності, який з метою задоволення потреб Збройних Сил України, інших

військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань цивільного захисту, у сфері внутрішніх справ, у сфері спеціального зв'язку та захисту інформації здійснює за певними освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковим, науковим рівнями підготовку курсантів (слухачів, студентів) для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського, старшинського) або начальницького (інспекторського) складу;

12) галузь освіти — група спеціальностей, споріднених за ознакою спільності основ знань, на яких ґрунтується освітня і професійна підготовка;

13) галузь науки — група спеціальностей, споріднених за ознакою спільності знань, на яких ґрунтується наукова діяльність;

14) додаток до диплома — документ, що видається вищим навчальним закладом випускникам і містить структуровану інформацію про завершене навчання;

15) зовнішнє незалежне оцінювання — система оцінювання рівня знань та умінь осіб, які бажають здобути вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти;

16) кваліфікація — офіційне формальне визнання результатів навчання особи за стандартами вищої освіти та Національною рамкою кваліфікацій, що характеризує її здатність виконувати завдання та обов'язки за певним видом діяльності;

17) компетентність — динамічна комбінація знань, розуміння, умінь, цінностей, інших особистісних якостей, що є результатом навчання за освітньо-професійною, освітньо-науковою програмами і лежить в основі кваліфікації випускника;

18) конкурсний бал — підсумкова сума балів вступника до вищого навчального закладу, до якої входять результати зовнішнього незалежного оцінювання його знань, умінь, навичок, здібностей з конкурсних предметів, творчих конкурсів, фахових екзаменів та інші показники, передбачені Умовами прийому на навчання до вищих навчальних закладів;

19) ліцензування — процедура визнання спроможності вищого навчального закладу, іншої юридичної особи провадити освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів, післядипломну освіту, надавати інші освітні послуги відповідно до вимог стандартів вищої освіти, а також вимог щодо кадрового, науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення;

20) ліцензована спеціальність — спеціальність, за якою вищий навчальний заклад певного типу визнаний спроможним провадити освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівнів;

21) ліцензований обсяг освітньої послуги — максимальна кількість осіб на кожному курсі навчання, яким може бути забезпечено здобуття вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним (освітньо-науковим) рівнем виходячи з можливостей конкретного вищого навчального закладу та встановлених

законодавством нормативів. Якщо строк надання освітньої послуги становить менше одного року, ліцензований обсяг визначається максимальною кількістю осіб, що навчаються протягом року;

22) ліцензійні умови надання освітніх послуг у сфері вищої освіти – вичерпний перелік організаційних, кваліфікаційних та інших спеціальних вимог, обов'язкових для виконання при провадженні освітньої діяльності, що включають загальні вимоги та мінімальні нормативи забезпечення навчальних закладів науково-педагогічними та педагогічними кадрами, матеріально-технічною, навчально-методичною та інформаційною базою;

23) Національна рамка кваліфікацій — системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів;

24) нормативний строк навчання — строк навчання за денною формою, необхідний для засвоєння особою відповідної освітньо-професійної, освітньо-наукової програми, встановлений стандартом вищої освіти;

25) освітня діяльність — діяльність з надання освітніх послуг вищими навчальними закладами, іншими юридичними особами;

26) освітньо-кваліфікаційний, освітньо-науковий рівень вищої освіти — характеристика вищої освіти за ознаками ступеня сформованості професійної компетентності особи, що забезпечує її здатність виконувати завдання та обов'язки певного рівня професійної діяльності;

27) середній бал за документом про повну загальну середню освіту — показник навчальних досягнень особи за результатами здобуття повної загальної середньої освіти, який обчислюється за середнім арифметичним підсумкових оцінок, наведених у додатку до документа про повну загальну середню освіту, відповідно до Умов прийому до вищих навчальних закладів;

28) результати навчання — сукупність компетентностей, що виражають знання, розуміння, уміння, цінності, інші особистісні якості, яких набула особа після завершення навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою;

29) рівень професійної діяльності — характеристика професійної діяльності за ознаками певної сукупності професійних завдань та обов'язків (робіт), які виконує особа, що має вищу освіту;

30) спеціалізація – складова спеціальності, що визначається вищим навчальним закладом та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої та післядипломної освіти;

31) спеціальність — складова галузі освіти, в межах якої здійснюється освітньо-професійна підготовка бакалавра та магістра і освітньо-наукова підготовка доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук за певним видом економічної діяльності;

32) стандарти вищої освіти — сукупність норм, що визначають вимоги до освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня випускника вищого навчального закладу (наукової установи), змісту освіти, строків навчання і засобів діагностики якості освіти за відповідною спеціальністю;

33) тест на виявлення рівня загальної навчальної компетентності — комплекс тестових завдань, що дають змогу оцінити рівень загальної

навчальної компетентності осіб, які мають намір здобути вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти;

34) університет, академія, інститут — багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, богословський/геологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) вищий навчальний заклад, який провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану із здобуттям вищої освіти освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра, освітньо-наукового рівня доктора філософії (кандидата наук) і наукового рівня доктора наук з гуманітарних, економічних, природничих, технічних та інших галузей науки, техніки, культури і мистецтв, військової справи, здійснює фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та здійснює культурно-просвітницьку діяльність;

35) якість вищої освіти — рівень здобутих особою знань, вмінь, навичок, що відображає її професійну компетентність відповідно до стандартів вищої освіти;

36) якість освітньої діяльності — сукупність характеристик діяльності вищого навчального закладу, іншої юридичної особи з надання освітніх послуг, спрямованих на забезпечення здобуття особою високоякісної освіти відповідно до стандартів вищої освіти.

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

1. Законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із Законів України “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, цього Закону та інших нормативно-правових актів, прийнятих відповідно до цього Закону, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені законодавством про вищу освіту, застосовуються правила міжнародних договорів.

3. Передбачені цим Законом права вищого навчального закладу, що визначають його автономію, не можуть бути обмежені іншими законодавчими актами.

Стаття 3. Державна політика у сфері вищої освіти

1. Державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується на принципах: сприяння розвитку людського потенціалу шляхом створення умов для освіти протягом життя;

доступності та здобуття вищої освіти на конкурсній основі кожним громадянином України;

незалежності здобуття вищої освіти від впливу політичних партій, громадських і релігійних організацій;

рівних умов здійснення освітньої діяльності вищих навчальних закладів та соціально-економічного забезпечення їх працівників незалежно від форми власності вищих навчальних закладів;

інтеграції системи вищої освіти України у світову систему вищої освіти та Європейській простір вищої освіти за умови збереження і розвитку досягнень та традицій національної вищої школи;

наступності процесу здобуття вищої освіти;

державної підтримки підготовки кадрів з вищою освітою для пріоритетних напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної та педагогічної діяльності, а також для пріоритетних галузей економічної діяльності;

державної підтримки наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності університетів, академій;

гласності у формуванні структури та обсягу освітньої та професійної підготовки кадрів з вищою освітою.

2. Реалізація державної політики у сфері вищої освіти

забезпечується шляхом:

збереження і розвитку системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти;

розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти впродовж життя;

створення та забезпечення рівних умов для доступу до вищої освіти;

розвитку автономії вищих навчальних закладів та їх академічної свободи;

визначення збалансованої структури та обсягу підготовки кадрів з вищою освітою з урахуванням потреб особи, а також інтересів держави та територіальних громад і роботодавців;

забезпечення розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності та інтеграції з виробництвом;

надання особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, пільг та соціальних гарантій у порядку, встановленому законодавством;

належної підтримки підготовки кадрів з числа осіб з особливими потребами на основі спеціальних освітніх технологій.

Стаття 4. Право кожного на вищу освіту

1. Громадяни України мають право на здобуття вищої освіти.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти.

Громадяни України вільні у виборі вищого навчального закладу, форми здобуття вищої освіти і спеціальності.

2. Іноземці та особи без громадянства, які постійно проживають в Україні, а також особи, яким надано статус біженця в Україні або статус

закордонного українця і які перебувають в Україні на законних підставах, мають право на здобуття вищої освіти нарівні з громадянами України.

Інші іноземці та особи без громадянства можуть здобувати вищу освіту за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо інше не передбачено законодавством та міжнародними договорами України,

Іноземці та особи без громадянства, а також особи, яким надано статус біженця в Україні або статус закордонного українця і які перебувають в Україні на законних підставах, навчаються у вищих навчальних закладах, мають права і обов'язки осіб, які навчаються відповідно до законодавства.

Стаття 5. Мова (мови) навчання у вищих навчальних закладах

1. Мова (мови) навчання у вищих навчальних закладах України визначається відповідно до Конституції України та законодавства про мови.

2. Вищі навчальні заклади (або їх структурні підрозділи), що створені на території України іноземними державами, мають право на вільне обрання мови викладання навчальних дисциплін із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни.

РОЗДІЛ II

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ, ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ, НАУКОВИЙ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ. ДОКУМЕНТИ ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

Стаття 6. Освітньо-кваліфікаційні, освітньо-науковий, науковий рівні вищої освіти

1. Підготовка кадрів з вищою освітою здійснюється відповідно до кваліфікаційних рівнів Національної рамки кваліфікацій:

1) за освітньо-кваліфікаційними рівнями:

бакалавр;

магістр;

2) за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук);

3) за науковим рівнем доктора наук.

2. У вищих навчальних закладах здобуття вищої освіти за спеціальностями освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукового, наукового рівнів здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами з урахуванням вимог до рівня оволодіння певною сукупністю професійних компетентностей, необхідних для майбутньої професійної діяльності.

3. Бакалавр — освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, який здобувається на основі повної загальної середньої освіти і передбачає оволодіння особою відповідною освітньо-професійною програмою та набуття

компетентностей для виконання завдань та обов'язків (робіт) певного рівня професійної діяльності, що передбачені для первинних посад у певному виді економічної діяльності.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою бакалавра на основі повної загальної середньої освіти становить три-чотири роки.

Вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра може здобуватися на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста або кваліфікованого робітника. Строк навчання може зменшуватися на один-два роки.

Підготовку бакалаврів здійснюють університети, академії.

4. Магістр — освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра і передбачає оволодіння особою відповідною освітньо-професійною програмою та набуття компетентностей для виконання завдань та обов'язків (робіт) інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, що передбачені для певного виду економічної діяльності.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою магістра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра становить півтора-два роки.

Підготовку магістрів здійснюють університети, академії.

5. Вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра медичного, фармацевтичного, ветеринарного, педагогічного, військового спрямування може здобуватися на основі повної загальної середньої освіти або на основі освітньо-кваліфікаційного рівня.

Нормативний строк навчання за освітньо-професійною програмою магістра на основі повної загальної середньої освіти становить п'ять-шість років.

Підготовка магістрів медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямування на основі освітньо-кваліфікаційного рівня здійснюється відповідно до порядку, що визначається центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

6. Доктор філософії (кандидат наук) — освітньо-науковий рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-кваліфікаційного рівня магістра і передбачає засвоєння особою відповідної освітньо-наукової програми, набуття компетентностей для володіння методологією і методикою дослідницької роботи, проведення наукових досліджень, результати яких забезпечують розв'язання наукового або прикладного завдання, мають наукову новизну та практичне значення, їх опублікування у наукових виданнях, а також підготовку і в установленому порядку публічний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидати наук).

Нормативний строк навчання за освітньо-науковою програмою доктора філософії (кандидата наук) становить три-чотири роки.

Підготовка докторів філософії (кандидатів наук) здійснюється в аспірантурі університетів, академій, наукових установ.

7. Доктор наук — науковий рівень вищої освіти, який здобувається на основі освітньо-наукового рівня доктора філософії (кандидата наук) і передбачає набуття особою найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, які забезпечують розв'язання важливої наукової проблеми або значної прикладної проблеми і мають загальнонаціональне або світове значення, їх опублікування у наукових виданнях, а також підготовку і в установленому порядку публічний захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Підготовка докторів наук здійснюється в докторантурі університетів, академій, наукових установ або самостійно. Нормативний строк перебування в докторантурі становить чотири роки.

8. Здобуття вищої освіти на основі раніше здобутої вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем за іншою спеціальністю здійснюється за окремою освітньо-професійною програмою, розробленою вищим навчальним закладом відповідно до стандартів вищої освіти.

Стаття 7. Державна атестація випускників вищих навчальних закладів

1. Державна атестація випускників вищих навчальних закладів — встановлення відповідності якості здобутої ними вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти після завершення навчання за спеціальністю певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня.

2. Державна атестація осіб, які завершили навчання у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, магістра, здійснюється державною екзаменаційною комісією, до складу якої включаються представники роботодавців відповідно до положення про державну екзаменаційну комісію, затвердженого центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

3. Державна атестація осіб, які завершили навчання у вищих навчальних закладах, наукових установах за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук) і підготували дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук), здійснюється спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) шляхом присудження наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) на підставі прилюдного захисту дисертації.

Державна атестація осіб, які підготували дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук, здійснюється спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу (наукової установи) шляхом присудження наукового ступеня доктора наук на підставі прилюдного захисту дисертації.

Порядок присудження наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Особам, які завершили навчання у вищих навчальних закладах з акредитованих спеціальностей за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою, науковою програмою, успішно пройшли державну атестацію відповідно до стандартів вищої освіти, видається державний документ про вищу освіту (науковий ступінь) встановленого зразка.

Стаття 8. Кваліфікації, наукові ступені

1. Особам, які пройшли державну атестацію за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, магістра, присвоюється за відповідною спеціальністю така кваліфікація:

бакалавр;

магістр.

2. Особам, які пройшли державну атестацію за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук) і науковим рівнем доктора наук, присуджується за відповідною спеціальністю такий науковий ступінь:

доктор філософії (кандидат наук);

доктор наук.

Стаття 9. Документи про вищу освіту (наукові ступені)

1. Державний документ про вищу освіту — документ, що містить персональні дані про здобуту випускником вищого навчального закладу вищу освіту відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового, наукового рівня, які занесені до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (за винятком випускників вищих військових навчальних закладів, вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання) і частково відтворені на пластиковому або паперовому носії.

Збір, обробка та зберігання зазначених персональних даних в Єдиній державній електронній базі з питань освіти з метою виготовлення документів про вищу освіту не потребує окремої згоди особи на обробку її персональних даних.

Встановлюються такі види державних документів за певними освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковим, науковим рівнями:

диплом бакалавра;

диплом магістра;

диплом доктора філософії (кандидата наук) ;

диплом доктора наук.

Невід'ємною частиною диплома бакалавра, магістра є додаток до диплома європейського зразка.

Зразки державних документів про вищу освіту та додатків до них затверджуються Кабінетом Міністрів України. У документі про вищу освіту за освітньо-кваліфікаційними рівнями, бакалавра, магістра зазначається повне найменування вищого навчального закладу, який видає цей документ, а в разі здобуття вищої освіти у відокремленому підрозділі вищого навчального закладу — також повне найменування цього підрозділу.

У документі про науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук), доктора наук зазначається повне найменування вищого навчального закладу (наукової установи), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено дисертацію.

Державний документ про вищу освіту видається вищим навчальним закладом тільки з акредитованої спеціальності.

Вищі навчальні заклади з акредитованої спеціальності можуть разом з державними документами про вищу освіту видавати власні документи про вищу освіту за освітньо-кваліфікаційними рівнями, бакалавра, магістра, вимоги до яких встановлюються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки. Вищі навчальні заклади з неакредитованої спеціальності видають власний документ про вищу освіту.

2. У разі здобуття особою вищої освіти за узгодженими між вищими навчальними закладами (в тому числі іноземними) освітніми програмами вищі навчальні заклади мають право видавати спільні дипломи.

3. У разі здобуття особою вищої освіти одночасно за двома спеціальностями (чи спеціалізаціями) вищий навчальний заклад має право видавати подвійний диплом.

Державні документи про вищу освіту виготовляються та видаються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Особи, відраховані з вищого навчального закладу до завершення навчання за освітньо-професійними, освітньо-науковою, науковою програмами, отримують академічні довідки встановленого центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки зразка.

5. Інформація про видані дипломи вноситься вищими навчальними закладами до Єдиної державної електронної бази з питань освіти (за винятком вищих військових навчальних закладів).

Стаття 10. Єдина державна електронна база з питань освіти

1. З метою забезпечення фізичних і юридичних осіб повною та достовірною інформацією про вищі навчальні заклади, що діють на території України діє Єдина державна електронна база з питань освіти.

2. Положення про Єдину державну електронну базу з питань освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ III СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 11. Переліки галузей освіти і науки та спеціальностей вищої освіти

1. Переліки галузей освіти і науки для підготовки кадрів з вищою освітою у вищих навчальних закладах (наукових установах) затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади з

формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

2. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра, містять найменування галузей освіти і спеціальностей.

3. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів з вищою освітою за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук) і науковим рівнем доктора наук, проводиться захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук), доктора наук, містять найменування галузей науки та спеціальностей.

4. Переліки спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів з вищою освітою у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра і магістра та освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук), науковим рівнем доктора наук, затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки за погодженням з відповідними заінтересованими центральними органами виконавчої влади та об'єднаннями організацій роботодавців.

Стаття 12. Стандарти вищої освіти

1. Стандарт вищої освіти – сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності вищих навчальних закладів за кожним освітньо-кваліфікаційним рівнем вищої освіти в межах кожної галузі знань та кожної спеціальності.

2. Стандарти вищої освіти розробляються відповідно до Національної рамки кваліфікацій і є основою оцінки якості вищої освіти з кожної спеціальності за певними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукового рівнів, а також якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів (наукових установ) усіх типів незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

До стандартів вищої освіти входять:

освітньо-кваліфікаційні, освітньо-наукові характеристики;

освітньо-професійні, освітньо-наукові програми;

засоби діагностики якості освіти.

3. Освітньо-кваліфікаційна, освітньо-наукова характеристика визначає цілі освітньої і професійної підготовки випускника вищого навчального закладу (наукової установи), його компетентності, інші соціально важливі якості, систему виробничих функцій і типових завдань щодо діяльності та умінь для їх реалізації, а також сферу застосування праці випускника у структурі економічної діяльності.

Освітньо-кваліфікаційні, освітньо-наукові характеристики розробляються за кожною спеціальністю для відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування

та забезпечення реалізації державної соціальної політики та відповідними заінтересованими центральними органами виконавчої влади, об'єднаннями організацій роботодавців.

4. Освітньо-професійна, освітньо-наукова програма визначає нормативний зміст підготовки кадрів з вищою освітою та нормативний строк навчання за певною спеціальністю відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня і містить:

перелік нормативних навчальних дисциплін, обсяг часу, відведеного для їх вивчення, форми підсумкового контролю;

перелік видів навчальної і виробничої практики, строки та вимоги до їх проведення;

програми нормативних навчальних дисциплін;

нормативний строк навчання.

Освітньо-професійні, освітньо-наукові програми розробляються за кожною спеціальністю відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукових рівнів і затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади, об'єднаннями організацій роботодавців.

Для наукового рівня доктора наук розробляється наукова програма (індивідуальний план підготовки дисертаційної роботи).

Програми нормативних навчальних дисциплін затверджуються вченими радами вищих навчальних закладів і можуть погоджуватися об'єднаннями організацій роботодавців.

5. Освітньо-наукові характеристики та освітньо-наукові програми погоджуються з Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук.

6. Засоби діагностики якості освіти визначають стандартизовані методики та систему формалізованих завдань, які призначені для кількісного та якісного оцінювання досягнутого особою рівня сформованості знань, умінь і навичок, професійних, світоглядних та громадянських якостей і використовуються для встановлення відповідності рівня якості вищої освіти вимогам стандартів вищої освіти.

Засоби діагностики якості вищої освіти розробляються за кожною спеціальністю для відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукового рівнів і затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки і можуть погоджуватися об'єднаннями організацій роботодавців.

7. Стандарт вищої освіти містить державну складову та складову вищого навчального закладу (наукової установи).

8. Державна складова стандарту вищої освіти містить:

освітньо-кваліфікаційну, освітньо-наукову характеристику;

освітньо-професійну, освітньо-наукову програму в частині переліку нормативних навчальних дисциплін, обсягу часу, відведеного для їх вивчення, форм підсумкового контролю, програм нормативних навчальних дисциплін та строку навчання;

засоби діагностики якості вищої освіти в частині нормативних навчальних дисциплін.

9. Державна складова стандартів вищої освіти є обов'язковою для всіх вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та підпорядкування.

10. Складова стандарту вищої освіти вищого навчального закладу містить:

варіативну складову освітньо-професійної, освітньо-наукової програми в частині переліку варіативних навчальних дисциплін, обсягу часу, відведеного для їх вивчення, та форми підсумкового контролю;

засоби діагностики якості вищої освіти в частині варіативних навчальних дисциплін.

11. Варіативні навчальні дисципліни визначаються вищим навчальним закладом з урахуванням спеціалізацій та наукових і науково-технічних досягнень вищого навчального закладу з метою задоволення освітніх і професійних потреб осіб, які навчаються, та замовників освітніх послуг.

Перелік спеціалізацій визначається вищим навчальним закладом.

Вищі навчальні заклади на підставі освітньо-професійної, освітньо-наукової програми розробляють навчальний план за кожною спеціальністю, який визначає перелік та обсяг нормативних і варіативних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного та підсумкового контролю. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план.

Навчальний і робочий навчальний плани є нормативними документами вищого навчального закладу і затверджуються його керівником.

Стаття 13. Науково-методичне забезпечення вищої освіти

1. Науково-методичне забезпечення вищої освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), науково-методичними установами та вищими навчальними закладами.

Типове положення про науково-методичну установу затверджується Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ IV УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 14. Система вищої освіти

1. Систему вищої освіти становлять вищі навчальні заклади всіх форм власності; інші юридичні особи, що провадять освітню діяльність, пов'язану із наданням вищої освіти; науково-методичні установи, органи, які здійснюють управління у сфері вищої освіти; та органи самоврядування у галузі вищої освіти.

Стаття 15. Управління у сфері вищої освіти

1. Кабінет Міністрів України через систему органів виконавчої влади: забезпечує проведення державної політики у сфері вищої освіти; організовує розроблення та виконання відповідних загальнодержавних та інших програм; забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази та інших умов, необхідних для розвитку вищої освіти; затверджує методику оцінювання якості вищої освіти для складення Національного рейтингу вищих навчальних закладів відповідно до законодавства; затверджує Національну рамку кваліфікацій; видає у межах своїх повноважень нормативно-правові акти з питань вищої освіти; забезпечує здійснення контролю за виконанням законодавства про вищу освіту; спрямовує і координує в установленому порядку діяльність центрального органу виконавчої влади, що здійснює державний нагляд (контроль) за діяльністю вищих навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форми власності.

2. Управління у сфері вищої освіти у межах своїх повноважень здійснюється:

центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки;

Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання);

органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади;

Громадською радою з якості освіти;

власниками вищих навчальних закладів;

органами громадського самоврядування в освіті (спілки ректорів (директорів) вищих навчальних закладів України, регіональні ради ректорів (директорів) вищих навчальних закладів, конференції, з'їзди, асоціації педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, асоціації вищих навчальних закладів тощо);

Стаття 16. Повноваження центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, інших центральних органів виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання)

1. Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки:

1) провадить діяльність у сфері вищої освіти, визначає тенденції її розвитку, вплив демографічної, етнічної, соціально-економічної ситуації, інфраструктури виробничої та невиробничої сфер, ринку праці на стан вищої освіти, формує стратегічні напрями розвитку вищої освіти з урахуванням науково-технічного прогресу та інших факторів, узагальнює світовий і вітчизняний досвід розвитку вищої освіти;

2) розробляє програми розвитку вищої освіти, бере участь у формуванні державної політики у сфері вищої освіти, науки, підготовки кадрів з вищою освітою;

3) розробляє і затверджує відповідно до вимог цього Закону державну складову стандартів вищої освіти;

4) разом із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної соціальної політики та об'єднаннями організацій роботодавців розробляє Національну рамку кваліфікацій;

5) визначає нормативи матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) здійснює науково-методичне керівництво і контроль за дотриманням вимог стандартів вищої освіти;

7) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до його компетенції;

8) здійснює ліцензування і контроль за діяльністю суб'єктів господарювання, які провадять набір іноземців на навчання в Україні, незалежно від форми власності, видає їм ліцензії на провадження освітньої діяльності;

9) здійснює в установленому порядку ліцензування освітніх послуг, що надаються вищими навчальними закладами, науковими установами, іншими юридичними особами незалежно від форми власності та акредитацію спеціальностей і вищих навчальних закладів;

10) формує пропозиції і розміщує державне замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою та наукових і науково-педагогічних кадрів у порядку, встановленому законодавством;

11) формує пропозиції і розміщує державне замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою та наукових і науково-педагогічних кадрів у порядку, встановленому законодавством;

12) сприяє працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів;

- 13) затверджує Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів;
- 14) затверджує статuti вищих навчальних закладів, що належать до сфери його управління;
- 15) погоджує статuti державних вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління інших центральних органів виконавчої влади, та комунальних вищих навчальних закладів;
- 16) організовує вибори, призначає на посаду та звільняє з посади керівників вищих навчальних закладів, що належать до сфери його управління;
- 17) погоджує затвердження на посаду керівників державних вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління інших центральних органів виконавчої влади та комунальних вищих навчальних закладів;
- 18) організовує атестацію педагогічних працівників вищих навчальних закладів для присвоєння їм кваліфікаційних категорій та педагогічних звань у порядку, встановленому законодавством;
- 19) утворює та організовує роботу атестаційної колегії з питань підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів;
- 20) формує нормативні та методичні засади діяльності спеціалізованих вчених рад та експертних рад;
- 21) розробляє і затверджує вимоги до здобувачів наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, вчених звань старшого дослідника, доцента, професора та встановлює критерії їх атестації;
- 22) формує мережу спеціалізованих вчених рад та експертних рад, проводить експертизу дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук, затверджує або скасовує рішення спеціалізованих вчених рад про присудження наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук;
- 23) присвоює науковим і науково-педагогічним працівникам вчені звання старшого дослідника, доцента, професора;
- 24) здійснює в установленому законодавством порядку переатестацію наукових і науково-педагогічних кадрів, розглядає питання позбавлення наукових ступенів доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук та вчених звань старшого дослідника, доцента, професора, оформлення та видачі дипломів і атестатів, а також розглядає апеляції;
- 25) здійснює визнання (ностріфікацію) і встановлення еквівалентності (відповідності) іноземних документів про освіту, наукові ступені доктора філософії (кандидата наук), доктора наук та вчені звання старшого дослідника, доцента, професора, крім випадків, визначених цим Законом;
- 26) разом з Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать комунальні вищі навчальні заклади, забезпечує реалізацію

державної політики у сфері вищої освіти і здійснює контроль за виконанням вимог нормативно-правових актів про вищу освіту в усіх вищих навчальних закладах незалежно від форми власності і підпорядкування;

27) сприяє діяльності студентського самоврядування у вищих навчальних закладах;

28) проводить моніторинг якості надання освітніх послуг вищими навчальними закладами та їх цінової політики;

29) здійснює інші повноваження, передбачені законодавством.

2. Генеральна прокуратура України, Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання):

1) беруть участь у реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, професійної підготовки кадрів, проведенні ліцензування освітньої діяльності, що провадиться вищими навчальними закладами та акредитації спеціальностей і вищих навчальних закладів;

2) формують і розміщують державне замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою та наукових і науково-педагогічних кадрів у порядку, встановленому законодавством;

3) беруть участь у визначенні нормативів матеріально-технічного і фінансового забезпечення вищих навчальних закладів;

4) здійснюють розподіл випускників вищих навчальних закладів для подальшого проходження служби;

5) здійснюють контроль за дотриманням вимог щодо якості вищої освіти;

6) організують вибори, призначають на посаду та звільняють з посади керівників підпорядкованих вищих навчальних закладів за погодженням із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки;

7) затверджують за погодженням із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки статuti підпорядкованих вищих навчальних закладів;

8) здійснюють інші повноваження, передбачені законодавством.

3. Акти центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, прийняті у межах його повноважень, є обов'язковими до виконання Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), органами влади Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, вищими навчальними закладами незалежно від форми власності.

Стаття 17. Повноваження органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади

1. Органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади, в межах своїх повноважень:

забезпечують виконання державних програм у сфері вищої освіти;

вивчають потребу у кадрах на місцях і вносять центральному органу виконавчої влади у сфері економічного розвитку і торгівлі та центральному органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки пропозиції щодо обсягу державного замовлення на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів;

подають центральному органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки пропозиції щодо формування мережі вищих навчальних закладів;

затверджують за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки статuti вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління;

сприяють працевлаштуванню випускників вищих навчальних закладів, що належать до сфери їх управління, їх соціальному захисту;

залучають підприємства, установи, організації (за їх згодою) до розв'язання проблем розвитку вищої освіти.

Стаття 18. Повноваження власника (власників) вищого навчального закладу

1. Повноваження власника (власників) щодо управління вищим навчальним закладом визначаються статутом вищого навчального закладу відповідно до законодавства. Власник (власники) вищого навчального закладу:

призначає керівника вищого навчального закладу на умовах контракту відповідно до вимог цього Закону;

здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю вищого навчального закладу;

здійснює контроль за дотриманням умов, передбачених рішенням про заснування вищого навчального закладу;

приймає рішення про припинення вищого навчального закладу;

здійснює інші повноваження, передбачені статутом вищого навчального закладу та законодавством.

2. Власник (власники) здійснює (здійснюють) повноваження, передбачені частиною першою цієї статті, щодо управління вищим навчальним закладом безпосередньо або через уповноважений ним (ними) орган (особу).

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) може (можуть) делегувати окремі повноваження керівникові вищого навчального закладу.

Стаття 19. Статус Громадської ради з якості освіти

1. Громадська рада з якості освіти є постійно діючим органом при центральному органі виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки, який відповідає за забезпечення якості вищої освіти та забезпечує додержання вимог до ліцензування, атестації та акредитації вищих, професійно-технічних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти, підприємств, установ та організацій (далі - навчальні заклади) за напрямами (спеціальностями) та професіями підготовки і перепідготовки фахівців, післядипломної освіти.

2. Громадська рада з якості освіти у своїй діяльності керується Конституцією України та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України та Положенням, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 20. Повноваження Громадської ради з якості освіти

1. Громадська рада з якості освіти:

1) формує пропозиції щодо вимог до системи забезпечення якості вищої освіти;

2) аналізує якість освітньої діяльності вищих навчальних закладів;

3) готує висновок щодо можливості видачі ліцензії на здійснення освітньої діяльності;

4) на підставі затвердженого Кабінетом Міністрів України переліку галузей знань формує пропозиції до переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за відповідними рівнями вищої освіти, та змін до нього за поданням вищих навчальних закладів, в тому числі з метою впровадження міждисциплінарної підготовки;

5) формує базу даних запроваджених вищими навчальними закладами спеціалізацій, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за кожним рівнем вищої освіти;

6) готує пропозиції до методології та методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів освітньої діяльності та стандартів вищої освіти;

7) готує висновок щодо акредитації спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

8) формує пропозиції щодо критеріїв оцінки якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів України, за якими можуть проводитися рейтинги вищих навчальних закладів України;

9) акредитує незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти;

10) здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом.

2. Персональний склад Громадської ради з якості освіти затверджується центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

3. До складу Громадської ради з якості освіти входять представники центрального органу виконавчої влади з формування державної політики у

сфері освіти і науки, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади (за погодженням з їх керівниками), роботодавців та їх об'єднань, вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та органів студентського самоврядування

Стаття 21. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти

1. Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти – недержавна установа (агенція, бюро тощо), яка акредитована Громадською радою з якості освіти та здійснює ліцензійну та акредитаційну експертизу з метою вироблення рекомендацій для прийняття рішень під час ліцензування та акредитації спеціальності.

2. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть співпрацювати з Європейською асоціацією забезпечення якості вищої освіти, зокрема з метою впровадження європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти в Україні.

3. Незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть надавати вищим навчальним закладам власні сертифікати про недержавну акредитацію окремих спеціальностей та/або систем забезпечення якості вищої освіти.

4. Участь вищого навчального закладу в процедурі недержавної акредитації окремої спеціальності незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти є добровільною та здійснюється на платній основі.

Стаття 22. Ліцензування освітньої діяльності

1. Освітня діяльність у сфері вищої освіти здійснюється вищими навчальними закладами на підставі ліцензій, які видаються центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки у порядку, визначеному цим Законом та порядком, затвердженим Кабінетом Міністрів України.

2. Ліцензії видаються окремо за кожною спеціальністю безстроково і можуть бути анульовані лише з підстав, передбачених цим Законом. Інформація про видачу та анулювання ліцензії вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

3. У ліцензії зазначаються:

1) повне найменування та місцезнаходження вищого навчального закладу, відокремлених підрозділів, що провадять освітню діяльність за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти;

2) ліцензований обсяг – максимальна кількість осіб, яким вищий навчальний заклад може одночасно забезпечити здобуття вищої освіти за певною спеціальністю і рівнем вищої освіти та відповідно до стандартів освітньої діяльності.

3) код ЄДРПОУ;

4) дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії;

5) посада, прізвище та ініціали особи, яка підписала ліцензію;

6) дата видачі ліцензії;

6. Ліцензуванню у сфері вищої освіти підлягають такі види освітніх послуг:

підготовка фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за спеціальностями;

підготовка іноземців та осіб без громадянства за акредитованими спеціальностями, підвищення їх кваліфікації;

військова підготовка студентів вищих навчальних закладів за програмою офіцерів запасу;

післядипломна освіта;

підготовка громадян України, іноземців та осіб без громадянства до вступу у вищі навчальні заклади;

освітня діяльність за програмами іноземних навчальних закладів;

діяльність з надання освітніх послуг навчальними закладами іноземних держав або їх структурними підрозділами (філіями, представництвами тощо), що утворюються і функціонують на території України.

4. Заявник подає до центрального органу виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки заяву про проведення ліцензування із зазначенням виду освітньої послуги, ліцензованого обсягу та реквізитів навчального закладу за формою, що затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки. До заяви додаються:

1) копії установчих документів;

2) документ, що засвідчує підтримку органом управління ліцензування освітньої послуги;

3) погоджена Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, Київською чи Севастопольською міською держадміністрацією концепція діяльності за заявленою освітньою послугою, яка ґрунтується на результатах моніторингу регіонального ринку праці та освітніх послуг;

4) копії затверджених в установленому порядку кваліфікаційних, освітньо-кваліфікаційних характеристик, навчальних, освітньо-професійних програм, навчальних планів;

5) відомості про кількісні показники кадрового, матеріально-технічного, науково-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності, наявність бібліотеки та обсяг її фондів;

6) копії документів, що засвідчують право власності, оперативного управління чи користування основними засобами для здійснення навчально-виховного процесу на строк, необхідний для завершення надання послуги;

7) документи про відповідність приміщень закладу та його матеріально-технічної бази санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, а також нормам з охорони праці (для навчання за спеціальностями з підвищеною небезпекою);

- 8) копії документів, що засвідчують рівень освіти, кваліфікації та громадянство керівника закладу;
- 9) рішення Громадської ради з якості освіти;
- 10) експертний висновок незалежної установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

У разі наявності у навчального закладу відокремлених підрозділів, що надаватимуть освітні послуги, також подаються копії рішень про утворення таких підрозділів, положення про них.

Вищий навчальний заклад, що планує провадити освітню діяльність за програмами іноземних навчальних закладів, додатково подає:

документ про реєстрацію навчального закладу – іноземної юридичної особи в державі місцезнаходження, легалізований в установленому порядку;

дозвіл навчального закладу – іноземної юридичної особи на право використання його навчальних програм та видачу документа за результатами навчання, погоджений з центральним органом управління освітою держави місцезнаходження такого навчального закладу (якщо це передбачено законодавством відповідної держави);

довідка центрального органу управління освітою держави місцезнаходження навчального закладу – іноземної юридичної особи про акредитацію (визнання) навчальних програм, за якими передбачається провадження освітньої діяльності;

програма та навчальний план, за якими надаватиметься освітня послуга, погоджені з центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

Вищі навчальні заклади іноземних держав або їх структурні підрозділи, що утворюються та функціонують в Україні, додатково подають:

копії документів, що засвідчують правові засади легалізації та утворення навчального закладу чи його структурного підрозділу на території України;

документ, що підтверджує визнання програми, за якою проводиться навчання в Україні, іноземною державою – засновником навчального закладу;

погоджені центральним органом виконавчої влади з формування державної політики програма та навчальний план, за якими надаватиметься освітня послуга.

Документи формуються у справу, прошнуровуються, пронумеровуються та підписуються керівником вищого навчального закладу, іншої юридичної особи. Підпис керівника засвідчується печаткою вищого навчального закладу, іншої юридичної особи. На ліцензування подаються оригінали або засвідчені відповідно до типової інструкції з діловодства копії документів.

Обов'язковою умовою видачі ліцензії вищим навчальним закладам, іншим юридичним особам є наявність у них необхідної власної, переданої ним в оперативне управління або орендованої не менш як на нормативний строк підготовки кадрів за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою, науковою програмою матеріально-технічної бази, а також дотримання ліцензійних умов надання освітніх послуг у сфері вищої освіти.

5. На підставі отриманих документів центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки протягом місяця видає

ліцензію відповідному вищому навчальному закладу на здійснення освітньої діяльності або відмовляє у її видачі. Рішення про відмову у видачі ліцензії повинно бути обґрунтованим і містити посилання на конкретні положення стандарту освітньої діяльності, яким не відповідає заявник

6. Ліцензія на освітню діяльність оформлюється на бланку встановленого зразка з додатком. Порядок їх оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджується центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

7. Підставами для переоформлення ліцензії на освітню діяльність є:

1) зміна найменування вищого навчального закладу чи його адреси;
2) реорганізація юридичних осіб, що мають ліцензії на освітню діяльність, шляхом їх злиття або у формі приєднання однієї юридичної особи до іншої;

3) наявність на момент закінчення строку дії ліцензії акредитаційного сертифіката за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти;

8. Переоформлення ліцензії на освітню діяльність здійснюється без проведення процедури ліцензування. У разі реорганізації юридичних осіб, що мають ліцензії на освітню діяльність, шляхом злиття або приєднання переоформлення ліцензії здійснюється на основі ліцензій цих юридичних осіб.

9. У разі втрати чи пошкодження ліцензії вищий навчальний заклад має право звернутися із заявою про видачу дубліката ліцензії. Центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки зобов'язаний протягом двох тижнів з дати надходження такої заяви видати вищому навчальному закладу дублікат ліцензії замість втраченої або пошкодженої.

10. Ліцензія на освітню діяльність вищого навчального закладу може бути анульована лише у разі:

1) подання вищим навчальним закладом заяви про припинення освітньої діяльності;

2) виявлення недостовірних відомостей у документах, поданих для ліцензування;

3) невиконання вищим навчальним закладом протягом трьох місячного строку рішення центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері освіти, про усунення порушення стандарту освітньої діяльності;

4) порушення стандарту освітньої діяльності та умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів;

5) прийняття центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки рішення про визнання спеціальності неакредитованою;

б) відмова вищого навчального закладу, іншої юридичної особи у наданні можливості для здійснення державного нагляду (контролю).

Рішення про анулювання ліцензії на освітню діяльність приймає центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки. Під час розгляду питання про анулювання ліцензії на освітню

діяльність заслуховується представник відповідного вищого навчального закладу.

Рішення про анулювання ліцензії набирає чинності з дати початку навчального семестра (триместра), наступного за тим, під час якого прийнято рішення про анулювання.

11. У разі анулювання ліцензії вищий навчальний заклад втрачає право здійснювати освітню діяльність за відповідною спеціальністю.

12. Рішення про анулювання ліцензії може бути оскаржене до суду.

13. Незалежна установа оцінювання та забезпечення якості вищої освіти проводить ліцензійну експертизу на підставі договору із заявником. Розмір плати за експертизу визначається на підставі договору.

14. Плата за ліцензування справляється до уповноваженої центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки бюджетної установи у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Стаття 23. Акредитація спеціальності

1. Вищий навчальний заклад, інша юридична особа, яка бажає акредитувати спеціальність, подає до центрального органу виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки письмову заяву, експертний висновок незалежної установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти та документи, що підтверджують відповідність його освітньої діяльності стандарту вищої освіти за цією спеціальністю у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Протягом двох місяців з дня подання заяви центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки на підставі рішення Громадської ради з якості освіти приймає рішення про акредитацію чи відмову в акредитації відповідної спеціальності.

Підставами для відмови в акредитації спеціальності є:

недостовірність даних у документах, поданих вищим навчальним закладом для акредитації спеціальності;

невідповідність вищого навчального закладу стандартам освітньої діяльності.

3. Протягом трьох робочих днів з дня прийняття рішення про акредитацію спеціальності центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки видає вищому навчальному закладу відповідний сертифікат.

4. У сертифікаті про акредитацію зазначаються найменування та адреса вищого навчального закладу, назва акредитованої спеціальності, дата видачі сертифікату та ступені вищої освіти, здобуття яких забезпечує вищий навчальний заклад, дата прийняття та номер рішення про акредитацію, посада, прізвище та ініціали особи, яка підписала сертифікат про акредитацію;

5. Сертифікат про акредитацію видається за кожною акредитованою спеціальністю строком на 7 років. Інформація про видачу сертифіката вноситься до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

6. Форма сертифіката про акредитацію, порядок його оформлення, переоформлення, видачі, зберігання та обліку затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Переоформлення сертифіката про акредитацію здійснюється у разі: зміни найменування вищого навчального закладу, відокремленого підрозділу вищого навчального закладу чи їх місцезнаходження;

реорганізації вищих навчальних закладів, що мають сертифікати про акредитацію, шляхом їх злиття, приєднання або перетворення.

Переоформлення сертифікатів про акредитацію здійснюється без проведення процедури акредитації.

7. Сертифікат підтверджує відповідність освітньої діяльності вищого навчального закладу за відповідною спеціальністю стандарту вищої освіти і дає право на видачу диплома державного зразка за цією спеціальністю.

8. Сертифікат про акредитацію спеціальності втрачає чинність у разі: подання вищим навчальним закладом заяви про припинення освітньої діяльності;

наявності в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб – підприємців відомостей про перебування юридичної особи у стані припинення шляхом ліквідації або про державну реєстрацію її припинення.

прийняття центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки рішення про анулювання ліцензії на освітню діяльність за відповідною спеціальністю.

9. Експертний висновок незалежної установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти готується незалежною установою оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на підставі договору із заявником. Розмір плати за експертизу визначається на підставі договору.

10. Плата за акредитацію спеціальності та видачу сертифіката про акредитацію справляється до уповноваженої центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки бюджетної установи у розмірі однієї мінімальної заробітної плати.

Стаття 24. Фінансування процедури ліцензування, акредитації та атестації

1. Кошти, отримані уповноваженою центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки бюджетною установою як плата за послуги організаційного характеру, пов'язані з проведенням ліцензування, акредитації та атестації, зараховуються до спеціального фонду державного бюджету як власні надходження бюджетної установи з урахуванням вимог Бюджетного кодексу України на рахунок бюджетної установи, і спрямовуються на оплату бюджетною установою витрат, необхідних для забезпечення проведення ліцензування, акредитації та атестації.

2. Перелік витрат, необхідних для забезпечення проведення ліцензування, акредитації та атестації, затверджується центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

РОЗДІЛ V ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

Стаття 25. Мета і основні завдання діяльності вищого навчального закладу

1. Основною метою діяльності вищого навчального закладу є забезпечення умов, необхідних для здобуття особою вищої освіти, підготовка кадрів з вищою освітою для задоволення потреб держави.

2. Основними завданнями вищого навчального закладу є:

провадження освітньої діяльності, що забезпечує підготовку кадрів відповідних освітньо-кваліфікаційних, освітньо-наукового, наукового рівнів і відповідає стандартам вищої освіти;

провадження наукової, науково-технічної, виробничої, інноваційної діяльності, дорадництва та роботи з упровадження досягнень науково-технічного прогресу за відповідними видами економічної діяльності в університетах, академіях;

забезпечення фізичного розвитку особистості шляхом фізичного виховання, фізичної реабілітації та рекреації, провадження культурно-виховної діяльності;

забезпечення виконання державного замовлення та договорів на підготовку кадрів з вищою освітою;

здійснення підготовки наукових, науково-педагогічних кадрів в університетах та академіях;

атестація наукових кадрів в університетах, академіях, коледжах та педагогічних кадрів у професійних коледжах;

вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці і сприяння працевлаштуванню випускників;

забезпечення культурного і духовного розвитку особистості, виховання осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, в дусі гуманізму і поваги до Конституції України та державних символів України;

підвищення освітнього і культурного рівня громадян;

установлення міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури;

забезпечення соціального захисту учасників навчально-виховного процесу.

Стаття 26. Правовий статус вищого навчального закладу

1. Вищий навчальний заклад є юридичною особою, який утворюється у передбачених законом організаційно-правових формах для провадження

освітньої та інших видів діяльності і виконання завдань, що визначені частиною другою статті 27 цього Закону.

2. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства може бути засновником (співзасновником) інших юридичних осіб. Засновані вищим навчальним закладом юридичні особи провадять свою діяльність відповідно до напрямів навчально-науково-виробничої, інноваційної діяльності вищого навчального закладу, дорадництва та (або) сприяють виконанню інших його статутних завдань.

Вищі навчальні заклади можуть провадити освітню діяльність разом з іноземними навчальними закладами за узгодженими навчальними планами відповідно до законодавства України та міжнародних договорів.

3. Вищі навчальні заклади в установленому порядку можуть утворювати навчальні, навчально-наукові та навчально-науково-виробничі комплекси, консорціуми. Всі учасники комплексу, консорціуму зберігають статус юридичної особи і фінансову самостійність. Положення про консорціум затверджується Кабінетом Міністрів України

4. У державних і комунальних вищих навчальних закладах кількість студентів, прийнятих на перший курс за державним замовленням, повинна становити не менш як 51 відсоток загальної кількості студентів, прийнятих на перший курс.

5. Вищі навчальні заклади можуть провадити освітню діяльність разом з іноземними навчальними закладами за узгодженими освітніми програмами.

6. Вимоги до мистецьких та військових академій (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання) встановлюються Кабінетом Міністрів України. Освітня діяльність, пов'язана із здобуттям вищої освіти музичного спрямування, може провадитися у консерваторіях.

Стаття 27. Національний вищий навчальний заклад

1. Державному університетові або державній академії відповідно до законодавства може бути надано статус національного вищого навчального закладу.

2. Положення про національний вищий навчальний заклад затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Національний вищий навчальний заклад має право:

1) отримувати відповідно до законодавства на пріоритетних засадах (за інших рівних умов) державне замовлення на підготовку кадрів з високотехнологічних спеціальностей;

2) отримувати відповідно до законодавства на пріоритетних засадах передбачені державним бюджетом кошти для провадження наукової і науково-технічної діяльності;

3) визначати норми часу навчальної роботи та здійснювати перерозподіл нормативів чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного працівника за спеціальностями однієї галузі освіти з урахуванням результатів їх наукової діяльності у межах затверджених загальної чисельності науково-педагогічних працівників та асигнувань на оплату праці;

4) самостійно перерозподіляти ліцензований обсяг прийому за спеціальностями у межах відповідної галузі освіти;

5) здійснювати підготовку кадрів з вищою освітою за експериментальними навчальними планами і програмами у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки;

б) отримувати на пріоритетних засадах за рахунок загального фонду державного бюджету фінансування для придбання наукового і навчального обладнання, комп'ютерних програм тощо, у разі наявності відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті;

7) утворювати спеціалізовані загальноосвітні навчальні заклади (ліцеї).

Особливості управління національним вищим навчальним закладом, які сприяють розвитку та підвищенню якості його освітньої діяльності та конкурентоспроможності, залученню додаткових фінансових ресурсів, можуть визначатися його статутом.

Стаття 28. Дослідницький університет

1. Національному вищому навчальному закладу, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, може надаватися статус дослідницького університету.

2. Статус дослідницького університету надається Президентом України на конкурсних засадах вищому навчальному закладу строком на сім років відповідно до затвердженого Положення про дослідницький університет та критеріїв, які включають приведені до кількості наукових і науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу показники.

3. Надання вищому навчальному закладу України статусу дослідницького здійснюється за критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Встановлення відповідності діяльності дослідницького вищого навчального закладу визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу здійснюється раз на п'ять років у порядку, встановленому законодавством.

4. Критерії, за якими надається статус дослідницького університету, базуються на таких засадах:

1) розгалужена інфраструктура та матеріально-технічна база, що забезпечують наукову-освітню діяльність на світовому рівні, зокрема знані наукові школи, центри, лабораторії тощо;

2) міждисциплінарність освіти та науки, потужна фундаментальна складова наукових досліджень, якість яких підтверджена, зокрема публікаціями у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях;

3) ефективність підготовки фахівців на всіх рівнях вищої освіти, яка забезпечує якісну фахову підготовку та здатність впроваджувати та комерціалізувати наукові результати, якість системи підготовки та підвищення кваліфікації наукових кадрів у вищому навчальному закладі;

4) рівень інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, зокрема кількість міжнародних проектів, створених об'єктів права інтелектуальної власності, спільних з підприємствами та іноземними вищими навчальними закладами наукових проектів, грантів тощо;

5) місце в національному, галузевих та/або міжнародних рейтингах вищих навчальних закладів.

5. Дослідницький університет має право:

1) використовувати у власній назві слово “дослідницький”;

2) отримувати базове фінансування за окремою програмою Державного бюджету України на здійснення наукової діяльності в обсязі не менше 25 відсотків від коштів, що передбачаються на його утримання, для здійснення наукових досліджень, підтримки та розвитку їх матеріально-технічної бази;

3) на конкурсних засадах формувати тематику фундаментальних та прикладних наукових досліджень, науково-технічних розробок і самостійно затверджувати річний тематичний план;

4) формувати на своїй базі інноваційні структури різних типів (наукові та технологічні парки, бізнес-інкубатори, малі підприємства тощо) на засадах поєднання інтересів високотехнологічних компаній, науки, освіти, бізнесу та держави з метою виконання і впровадження інноваційних проектів;

5) встановлювати нормативи чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного та наукового працівника;

б) здійснювати інші права, передбачені законодавством.

Стаття 29. Принципи діяльності вищого навчального закладу

1. Діяльність вищого навчального закладу провадиться на основі принципів:

автономії та самоврядування;

розмежування прав, повноважень та відповідальності засновника (засновників) або учасника (учасників), державних органів, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить вищий навчальний заклад, управління вищою освітою, органів управління вищого навчального закладу та його структурних підрозділів;

поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;

незалежності від політичних партій, громадських та релігійних організацій.

2. Автономія та самоврядування вищого навчального закладу реалізуються відповідно до законодавства і передбачають право:

самостійно визначати форми навчання та форми організації навчального процесу;

приймати на роботу педагогічних, наукових, науково-педагогічних та інших працівників;

запроваджувати рейтингове оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень осіб, які навчаються, та педагогічних, наукових та науково-педагогічних працівників;

надавати додаткові освітні та інші послуги відповідно до законодавства;

самостійно розробляти та запроваджувати власні програми наукової, науково-дослідної, науково-технічної та інноваційної діяльності;

самостійно запроваджувати і припиняти спеціалізації, визначати їх зміст і програми вибіркового навчальних дисциплін;

утворювати, реорганізовувати і припиняти відповідно до законодавства структурні підрозділи;

приймати рішення про викладання однієї або декількох дисциплін іншими мовами, забезпечивши при цьому знання особами які навчаються, відповідної навчальної дисципліни українською мовою;

провадити видавничу діяльність, розвивати власну поліграфічну базу;

провадити на підставі відповідних договорів спільну діяльність з навчальними закладами, науковими установами та іншими юридичними особами;

брати участь у роботі міжнародних організацій;

запроваджувати власну символіку та атрибутику;

установлювати власні форми морального та матеріального заохочення працівників вищого навчального закладу;

звертатися з ініціативою до органів, які здійснюють управління у сфері вищої освіти, про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, а також брати участь у роботі над проектами;

користуватися земельними ділянками у порядку, встановленому законодавством;

провадити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу;

розпоряджатися власними надходженнями, зокрема отриманими від надання додаткових платних послуг здобувачам вищої освіти та іншим фізичним і юридичним особам;

відкривати поточні та депозитні рахунки в банках.

3. Управління вищим військовим навчальним закладом (вищим навчальним закладом з особливими умовами навчання) здійснюється з урахуванням особливостей, що визначені законодавством, стосовно специфіки діяльності Збройних Сил України, інших військових формувань, центральних органів виконавчої влади з спеціальним статусом, спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань цивільного захисту та у сфері митної справи, у сфері внутрішніх справ, у сфері спеціального зв'язку та захисту інформації, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України.

Стаття 30. Структурні підрозділи вищого навчального закладу

1. Структурні підрозділи вищого навчального закладу утворюються відповідно до законодавства. Структурні підрозділи можуть мати окремі права фінансово-господарської самостійної діяльності.

2. Структурними підрозділами університету, академії є кафедри, факультети, інститути, бібліотека, відокремлені структурні підрозділи тощо.

Кафедра — базовий структурний підрозділ університету, академії, коледжу (його відповідних структурних підрозділів), що провадить навчальну, методичну та організаційну діяльність з однієї або кількох споріднених спеціальностей, спеціалізацій чи навчальних дисциплін і наукову, науково-дослідну та науково-технічну діяльність за певним напрямом.

Кафедра утворюється за рішенням вченої ради вищого навчального закладу за умови, що до її складу входить не менш як п'ять науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи і не менш як три з яких мають науковий ступінь або вчене звання.

Керівництво кафедрою здійснює завідувач (начальник) кафедри, який має науковий ступінь та/або вчене звання відповідно до профілю кафедри та обирається на цю посаду за конкурсом вченою радою вищого навчального закладу строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років). Із завідувачем (начальником) кафедри керівник вищого навчального закладу укладає контракт.

Факультет — основний організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ університету, академії, що об'єднує відповідні кафедри і лабораторії. Факультет утворюється за рішенням вченої ради вищого навчального закладу за умови, якщо до його складу входить не менш як три кафедри і він спроможний забезпечити навчання не менш як 250 студентів за денною формою навчання (за винятком факультетів мистецьких та військових (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки).

Інститут — організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ університету, академії, що об'єднує відповідні кафедри, лабораторії, науково-дослідні центри та експериментальні лабораторії, що проводять наукові дослідження з пріоритетних напрямів науки і техніки. Інститут утворюється за рішенням вченої ради вищого навчального закладу за умови, якщо до його складу входить не менш як п'ять кафедр і він спроможний забезпечити навчання не менш як 500 студентів за денною формою навчання (за винятком інститутів мистецьких та військових вищих навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання), вимоги до яких встановлюються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки).

Бібліотеку університету, академії, очолює директор, який призначається на посаду керівником за погодженням з вченою радою вищого навчального закладу строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років).

Типове положення про кафедру, факультет, інститут, бібліотеку затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Університет, академія, можуть мати у своєму складі військовий навчальний підрозділ (військовий інститут, коледж, факультет або кафедру

військової підготовки). Військовий інститут як структурний підрозділ цивільного вищого навчального закладу може мати у своєму складі факультети та військовий професійний коледж. Створення та припинення військового навчального підрозділу вищого навчального закладу здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу може мати права юридичної особи, які визначаються відповідно до законодавства.

Керівництво військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу, а також його структурними підрозділами здійснюється відповідними начальниками, які призначаються на посаду за конкурсом відповідно до законодавства на строк до п'яти років.

3. Відокремлені структурні підрозділи вищих навчальних закладів — філії і навчально-консультаційні центри (представництва) утворюються поза місцем розташування вищого навчального закладу, в іншій адміністративно-територіальній одиниці з метою наближення місця навчання студентів до місця їх проживання.

Філія утворюється відповідно до законодавства у такому ж порядку, що і вищий навчальний заклад, за умови, що до її складу входить не менш як два факультети (відділення).

Філію очолює директор (начальник), який призначається відповідно до законодавства у порядку, встановленому статутом вищого навчального закладу.

Навчально-консультаційний центр (представництво) здійснює надання студентам заочної (дистанційної) форми навчання консультацій щодо засвоєння ними навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт та забезпечує створення умов для самостійної роботи студентів у міжсесійний період.

Утворення та припинення навчально-консультаційного центру (представництва) здійснюється власником (власниками) або уповноваженим ним органом за погодженням з органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Порядок функціонування навчально-консультаційного центру (представництва) визначається положенням, яке затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Навчально-консультаційний центр (представництво) очолює директор, який призначається відповідно до законодавства у порядку, встановленому статутом вищого навчального закладу.

Рішення про утворення таких підрозділів приймається власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом за погодженням з органами місцевого самоврядування та центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Освітня діяльність відокремлених структурних підрозділів вищого навчального закладу (філій, факультетів, інститутів тощо) ліцензується,

спеціальності, за якими здійснюється підготовка кадрів, акредитуються у порядку, встановленому законодавством.

Відокремлені структурні підрозділи вищих навчальних закладів, що утворені відповідно до абзаців третього — шостого частини другої цієї статті (факультети, інститути), можуть мати окремі права щодо фінансово-господарської самостійності і діють на підставі положень, затверджених відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу.

4. Відокремленими структурними підрозділами університету, академії можуть бути наукові, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі інститути. Керівництво інститутом здійснює директор (начальник), який обирається вченою радою вищого навчального закладу на посаду за конкурсом строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років).

У структурі вищого навчального закладу можуть утворюватися:

навчально-науково-виробничі центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, наукові, науково-дослідні, науково-виробничі та проектні інститути, дослідні станції, кафедри, наукові лабораторії, конструкторські бюро, навчально-дослідні господарства, навчально-виробничі комбінати, експериментальні заводи, фабрики, фірми, клінічні бази установ медичної освіти, університетські клініки, лікарні, полігони, технопарки, інші підрозділи;

навчально-наукові центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, кафедри, наукові лабораторії, центри, інші підрозділи, що забезпечують підготовку кадрів з певних спеціальностей та проводять наукові дослідження за певним напрямом;

науково-дослідні центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені наукові лабораторії, центри, інші підрозділи за певним напрямом науково-дослідної роботи;

підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи післядипломної освіти, лабораторії, навчально-методичні кабінети, комп'ютерні та інформаційні центри, наукові підрозділи, навчально-виробничі та творчі майстерні, музеї, навчальні театри і студії, навчально-дослідні господарства, виробничі структури, видавництва, спортивні комплекси, центри студентського спорту, спортивно-оздоровчі табори, заклади культурно-побутового, лікувально-профілактичного призначення, студентські їдальні та інші підрозділи, діяльність яких не заборонена законодавством.

Порядок утворення таких структурних підрозділів визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

5. Вищий навчальний заклад може розміщувати свої навчальні, науково-дослідні та навчально-науково-виробничі підрозділи на підприємствах, в установах та організаціях відповідно до законодавства.

6. Вищий навчальний заклад, що готує кадри медичного та ветеринарного спрямувань або здійснює їх післядипломну освіту, та академія, інститут післядипломної освіти, що здійснюють післядипломну освіту, разом з

центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування можуть створювати на базі наукових установ, закладів охорони здоров'я, у тому числі тих, що належать територіальним громадам або передані їм, клінічні бази установ медичної освіти, університетські лікарні.

Клінічна база установи медичної освіти, університетська лікарня створюються з метою забезпечення навчального процесу студентів, підвищення кваліфікації медичних працівників, а також надання багатoproфільної висококваліфікованої медичної допомоги.

Порядок утворення і функціонування клінічних баз установ медичної освіти, університетських лікарень визначається Кабінетом Міністрів України.

РОЗДІЛ VI УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Стаття 31. Керівник вищого навчального закладу

1. Безпосереднє управління діяльністю вищого навчального закладу здійснює його керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо). Його права, обов'язки і відповідальність визначаються відповідно до законодавства у статуті вищого навчального закладу.

Безпосереднє управління діяльністю національного вищого навчального закладу може здійснюватися президентом і ректором. Порядок обрання, повноваження президента і ректора визначаються статутом вищого навчального закладу.

2. Керівник вищого навчального закладу в межах наданих йому повноважень:

- вирішує питання фінансово-господарської діяльності вищого навчального закладу, затверджує його структуру і штатний розпис;

- видає накази і розпорядження, дає обов'язкові для виконання всіма працівниками і структурними підрозділами вищого навчального закладу доручення;

- представляє вищий навчальний заклад в органах державної влади та інших органах, відповідає за результати його діяльності перед органом, до сфери управління якого належить вищий навчальний заклад;

 - є розпорядником майна і коштів;

 - забезпечує виконання кошторису, фінансового плану, укладає договори, дає доручення;

 - приймає на роботу та звільняє з роботи працівників;

 - забезпечує охорону праці, дотримання законності та порядку;

 - призначає на посаду та звільняє з посади за погодженням з вченою радою головного бухгалтера, проректорів (заступників керівника), директора бібліотеки університету, академії;

 - визначає функціональні обов'язки працівників;

формує контингент осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;
відраховує з вищого навчального закладу та поновлює на навчання в ньому осіб за погодженням з органами студентського самоврядування;
забезпечує організацію та здійснення контролю за виконанням навчальних планів і програм навчальних дисциплін;
контролює дотримання всіма підрозділами штатно-фінансової дисципліни;
забезпечує захист інформації з обмеженим доступом;
здійснює контроль за якістю роботи педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших працівників;
сприяє роботі органів студентського самоврядування, профспілкових організацій та створює умови для їх діяльності;
сприяє формуванню культури здоров'я студентів, зміцненню спортивно-оздоровчої бази, створює належні умови для занять масовим спортом;
разом із виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) працівників та студентів подає на розгляд вищому колегіальному органу громадського самоврядування вищого навчального закладу правила внутрішнього розпорядку та колективний договір і після схвалення колективного договору, затвердження правил внутрішнього розпорядку підписує їх.

Керівник вищого навчального закладу відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної діяльності у вищому навчальному закладі, за результати фінансово-господарської діяльності, стан і збереження будівель та іншого майна цього закладу.

Для вирішення основних питань діяльності вищого навчального закладу відповідно до статуту керівник вищого навчального закладу утворює робочі та дорадчі органи та визначає їх повноваження.

Керівник вищого навчального закладу звітує щороку перед власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) та вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Керівник вищого навчального закладу відповідно до статуту може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам та керівникам структурних підрозділів.

Особливості повноважень та обов'язків керівника вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить цей вищий навчальний заклад, за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

3. Під час виходу на пенсію з посади керівника вищого навчального закладу керівник, який працював на цій посаді не менш як десять років підряд, може бути призначений на посаду радника керівника вищого навчального закладу.

Призначення радника керівника вищого навчального закладу здійснюється у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Умови призначення та виплати грошового утримання визначаються у статуті вищого навчального закладу.

Стаття 32. Керівник інституту, факультету

1. Керівництво інститутом здійснює директор (начальник), керівництво факультетом здійснює декан (начальник).

Керівник інституту (факультету) повинен мати науковий ступінь та (або) вчене звання відповідно до профілю інституту (факультету). Зазначений керівник обирається вченою радою інституту (факультету) строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — до семи років). Керівник вищого навчального закладу укладає з керівником інституту (факультету) контракт.

Директор (начальник) інституту, декан (начальник) факультету може делегувати частину своїх повноважень своїм заступникам. Повноваження керівника інституту (факультету) визначаються у положенні про інститут (факультет), яке затверджується керівником вищого навчального закладу відповідно до законодавства.

Директор (начальник), декан (начальник) видають розпорядження, що стосуються діяльності відповідного інституту (факультету). Розпорядження є обов'язковими для виконання всіма працівниками інституту (факультету) і можуть бути скасовані керівником вищого навчального закладу. Керівник вищого навчального закладу скасовує розпорядження директора (начальника), декана (начальника), що суперечать законодавству, статуту вищого навчального закладу чи завдають шкоди інтересам вищого навчального закладу.

2. Керівництво військовим навчальним підрозділом вищого навчального закладу та факультетом (відділенням) вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання) здійснює начальник, який призначається на посаду за конкурсом. Порядок проведення конкурсу визначається нормативно-правовими актами центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить вищий військовий навчальний заклад (вищий навчальний заклад з особливими умовами навчання, військовий навчальний підрозділ вищого навчального закладу), за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 33. Вчені ради

1. Вчена рада університету, академії є колегіальним органом та утворюється відповідно до цього Закону керівником вищого навчального закладу на строк до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років).

До повноважень вченої ради університету, академії, належить:

розроблення і подання вищому колегіальному органу громадського самоврядування проекту статуту вищого навчального закладу, а також акта щодо внесення змін до нього;

ухвалення кошторису (річного фінансового плану та звіту) вищого навчального закладу;

ухвалення за поданням керівника вищого навчального закладу рішень щодо утворення та припинення структурних підрозділів;

погодження за поданням керівника вищого навчального закладу кандидатури щодо призначення та звільнення з посади директора бібліотеки, а також призначення та звільнення з посади проректорів (заступників керівника), головного бухгалтера;

обрання за конкурсом таємним голосуванням на посади завідувачів (начальників) кафедр і професорів;

визначення варіативної частини змісту освіти і переліків навчальних дисциплін та їх програм;

ухвалення рішень з питань організації навчального процесу;

ухвалення основних напрямів проведення наукових досліджень та інноваційної діяльності;

оцінювання науково-педагогічної діяльності структурних підрозділів;

прийняття рішення щодо кандидатур для присвоєння вчених звань доцента, професора, старшого дослідника.

Вчена рада вищого навчального закладу розглядає також інші питання діяльності вищого навчального закладу відповідно до його статуту.

Вчену раду вищого навчального закладу очолює її голова — керівник вищого навчального закладу. До складу вченої ради вищого навчального закладу входять за посадами заступники керівника вищого навчального закладу, директори інститутів, декани факультетів, учений секретар, директор бібліотеки, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування, профспілкових органів вищого навчального закладу, а також виборні представники, які представляють наукових, науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, докторів філософії (кандидата наук), докторів наук; виборні представники, які представляють інших працівників вищого навчального закладу і які працюють у ньому на постійній основі, керівники органів студентського самоврядування вищого навчального закладу відповідно до квот, визначених у статуті вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності її складу повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу і не менш як 10 відсотків — виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Виборні представники обираються вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу за поданням структурних підрозділів, у яких вони працюють, а виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, — вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу.

Рішення вченої ради вищого навчального закладу вводяться в дію рішеннями керівника вищого навчального закладу.

2. Вчена рада інституту (факультету) є колегіальним органом інституту (факультету) вищого навчального закладу і утворюється строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років).

Вчену раду інституту очолює її голова — директор (начальник) інституту. Вчену раду факультету очолює її голова — декан (начальник) факультету. До складу вченої ради інституту (факультету) входять за посадами заступники директора (начальника), декана (начальника), завідувачі (начальники) кафедр, керівники органів громадського самоврядування інституту (факультету), керівники органів студентського самоврядування інституту (факультету), а також виборні представники, які представляють науково-педагогічних працівників і обираються з числа професорів, докторів філософії (кандидата наук), докторів наук, виборні представники, які представляють інших працівників інституту (факультету) і працюють у ньому на постійній основі, виборні представники осіб, які навчаються в інституті (на факультеті), відповідно до квот, визначених у статуті вищого навчального закладу. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності складу вченої ради повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники інституту (факультету) і не менш як 10 відсотків — виборні представники осіб, які навчаються в інституті (на факультеті).

Виборні представники обираються органом громадського самоврядування інституту (факультету) за поданням структурних підрозділів, в яких вони працюють, а виборні представники осіб, які навчаються в інституті (на факультеті), — вищим органом студентського самоврядування інституту (факультету).

До повноважень вченої ради інституту (факультету) належать:

обрання за конкурсом таємним голосуванням на посаду асистентів, викладачів, старших викладачів, доцентів, директора (начальника) інституту, декана (начальника) факультету;

вирішення питань організації навчального процесу в інституті, на факультеті;

подання вченій раді вищого навчального закладу пропозицій щодо обрання за конкурсом завідувачів (начальників) кафедр і професорів, присвоєння вчених звань доцента, професора, старшого дослідника, ухвалення навчальних планів та програм варіативних навчальних дисциплін;

визначення основних напрямів наукової діяльності інституту (факультету);

ухвалення фінансового плану і звіту, кошторису інституту (факультету);

розгляд інших питань, передбачених статутом вищого навчального закладу.

Рішення вченої ради інституту (факультету) вводяться в дію рішеннями директора (начальника) інституту, декана (начальника) факультету. Рішення вченої ради інституту (факультету) може бути скасовано вченою радою вищого навчального закладу.

3. В університеті, академії, можуть бути утворені вчені ради інших структурних підрозділів. Повноваження таких вчених рад визначаються

керівником вищого навчального закладу за погодженням з вченою радою вищого навчального закладу відповідно до статуту цього закладу.

4. Особливості діяльності вченої ради вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу) визначаються Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, Генеральною прокуратурою України, центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого він належить, за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 34. Наглядова рада

1. В університеті, академії (крім військових навчальних закладів) утворюється наглядова рада, яка є дорадчим громадським органом.

Наглядова рада розглядає план перспективного розвитку вищого навчального закладу, надає допомогу його керівництву в реалізації державної політики у сфері вищої освіти і науки, здійснює громадський контроль за його діяльністю, сприяє ефективній взаємодії вищого навчального закладу з органами місцевого самоврядування, науковою громадськістю, громадсько-політичними організаціями та суб'єктами господарської діяльності в інтересах розвитку вищої освіти.

2. Склад наглядової ради обирається вченою радою вищого навчального закладу і затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Типове положення про наглядову раду вищого навчального закладу затверджує центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Строк повноважень наглядової ради становить не менш як три роки і не більш як п'ять років.

3. Крім наглядової ради у вищому навчальному закладі можуть створюватись рада випускників, рада інвесторів, рада бізнесу та інші громадські дорадчі органи, які сприятимуть інноваційному розвитку вищого навчального закладу.

Стаття 35. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах

1. Вищим колегіальним органом громадського самоврядування університету, академії, є загальні збори (конференція) трудового колективу, включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Порядок скликання вищого колегіального органу громадського самоврядування та його роботи визначається статутом вищого навчального закладу.

У вищому колегіальному органі громадського самоврядування повинні бути представлені всі категорії працівників вищого навчального закладу, представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі. При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові, науково-педагогічні працівники вищого навчального закладу, які працюють у цьому вищому навчальному закладі на постійній основі, і не менш як 10 відсотків — виборні представники з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі і обираються вищим органом студентського самоврядування навчального закладу.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування скликається не рідше ніж один раз на рік.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування університету, академії, коледжу:

ухвалює за поданням вченої ради вищого навчального закладу статут вищого навчального закладу, а також вносить зміни до нього;

обирає претендента на посаду керівника вищого навчального закладу шляхом таємного голосування і подає свої пропозиції органу управління, в підпорядкуванні якого перебуває вищий навчальний заклад, або власнику (власникам) чи уповноваженому ним (ними) органу (особі);

заслуховує щороку звіт керівника вищого навчального закладу та оцінює його діяльність;

обирає кандидатури до вченої ради вищого навчального закладу;

обирає комісію з трудових спорів відповідно до законодавства про працю;

розглядає за мотивованим поданням наглядової або вченої ради вищого навчального закладу питання про дострокове припинення повноважень керівника вищого навчального закладу;

затверджує правила внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

розглядає інші питання діяльності вищого навчального закладу.

Органом громадського самоврядування інституту (факультету) в університеті, академії, є збори (конференція) трудового колективу інституту (факультету), включаючи виборних представників з числа осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

Порядок скликання органу громадського самоврядування інституту (факультету) та його роботи визначається статутом вищого навчального закладу.

В органі громадського самоврядування інституту (факультету) повинні бути представлені всі категорії працівників інституту (факультету) та виборні представники з числа осіб, які навчаються в інституті (на факультеті). При цьому не менш як 75 відсотків загальної чисельності делегатів (членів) виборного органу повинні становити наукові та науково-педагогічні працівники інституту (факультету) і не менш як 10 відсотків — виборні представники з числа осіб, які навчаються в інституті (на факультеті) і обираються органом студентського самоврядування інституту (факультету).

Засідання органу громадського самоврядування інституту (факультету) скликається не рідше ніж один раз на рік.

Орган громадського самоврядування інституту (факультету):
проводить оцінку діяльності керівника інституту (факультету);
затверджує річний звіт про діяльність інституту (факультету);
вносить керівнику вищого навчального закладу пропозиції щодо відкликання з посади керівника інституту (факультету);
обирає виборних представників до вченої ради інституту (факультету);
обирає кандидатури до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Засідання вищого колегіального органу громадського самоврядування скликаються не рідше ніж один раз на рік.

Стаття 36. Студентське самоврядування

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діє студентське самоврядування, яке є невід'ємною частиною громадського самоврядування відповідних навчальних закладів.

У студентському самоврядуванні беруть участь особи, які навчаються у вищому навчальному закладі. Усі особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, мають рівні права на участь у студентському самоврядуванні.

Студентське самоврядування забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, та їх участь в управлінні вищим навчальним закладом. Студентське самоврядування здійснюється особами, які навчаються у вищому навчальному закладі, безпосередньо та через органи студентського самоврядування, що обираються шляхом таємного голосування.

2. У своїй діяльності органи студентського самоврядування керуються законодавством України, статутом вищого навчального закладу та положенням про студентське самоврядування.

3. Органи студентського самоврядування діють на принципах:
добровільності, колегіальності, відкритості;
виборності та звітності представницьких органів студентського самоврядування;
рівності права осіб, які навчаються, на участь у студентському самоврядуванні.

4. Органи студентського самоврядування:
приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;
проводять організаційні, наукові, культурно-масові, спортивні, оздоровчі та інші заходи;
сприяють залученню осіб, які навчаються, до творчої та науково-дослідної роботи;
сприяють працевлаштуванню осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі;
розраховують коштами та іншим майном, що знаходяться на їхньому балансі та банківських рахунках;
виконують інші функції.

За погодженням з органом студентського самоврядування керівництво вищого навчального закладу приймає рішення про:

відрахування осіб, які навчаються, з вищого навчального закладу та їх поновлення на навчання;

переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб;

переведення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, на навчання за державним замовленням;

поселення осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, в гуртожиток і виселення їх з гуртожитку;

діяльність студентських містечок та гуртожитків для проживання осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

5. Студентське самоврядування здійснюється на рівні студентської групи, інституту (факультету), відділення, гуртожитку, вищого навчального закладу. Залежно від контингенту студентів, типу та специфіки вищого навчального закладу студентське самоврядування може здійснюватися на рівні курсу, спеціальності, студентського містечка, структурних підрозділів вищого навчального закладу.

6. Вищим органом студентського самоврядування є загальні збори (конференція) осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі, що:

ухвалюють положення про студентське самоврядування;

обирають виконавчі органи студентського самоврядування та заслуховують їх звіти;

визначають структуру, повноваження та порядок обрання виконавчих органів студентського самоврядування.

7. Керівник вищого навчального закладу всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності органів студентського самоврядування (надає приміщення, меблі, оргтехніку, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до Інтернету, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо).

Фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені вченою радою вищого навчального закладу в розмірі не менш як 0,5 відсотка коштів спеціального фонду відповідного вищого навчального закладу.

Кошти органів студентського самоврядування спрямовуються на виконання їх завдань і здійснення повноважень. Не менш як 30 відсотків коштів повинні витратитися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у вищому навчальному закладі.

8. Органи студентського самоврядування можуть мати різноманітні форми (сенат, уряд, парламент, старостат, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради тощо).

Стаття 37. Всеукраїнська студентська рада

1. Представники органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів утворюють Всеукраїнську студентську раду, що представляє інтереси всього студентства України.

2. Всеукраїнська студентська рада має право висловлювати думки та вносити пропозиції з питань, що стосуються всього студентства, включаючи право вносити пропозиції щодо проектів законів, які стосуються студентів; формування і реалізації державної політики у сфері вищої освіти, науки, спорту та молодіжної політики; а також пропозицій щодо шляхів, механізмів та способів розв'язання соціально-економічних проблем студентів.

3. Найвищим органом Всеукраїнської студентської ради є конференція представників органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів.

4. Організаційні засади утворення та діяльності, а також повноваження Всеукраїнської студентської ради встановлюються статутом, що приймається конференцією представників органів студентського самоврядування вищих навчальних закладів та затверджується центральним органом виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

5. Організаційне, інформаційне, та матеріально-технічне забезпечення діяльності Всеукраїнської студентської ради здійснює центральний орган виконавчої влади з формування державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 38. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених

1. У вищих навчальних закладах та їх структурних підрозділах діють наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, які є частиною системи громадського самоврядування відповідних вищих навчальних закладів.

2. Наукове товариство студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених забезпечує захист прав та інтересів осіб, які навчаються або працюють у вищому навчальному закладі, зокрема щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями.

3. У своїй діяльності наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених керуються законодавством України, статутом вищого навчального закладу та положенням про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

4. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених діють на засадах:

свободи наукової творчості;

добровільності, колегіальності, відкритості;

рівності права осіб, які навчаються, на участь у діяльності наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

5. Наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених:

1) приймають акти, що регламентують їх організацію та діяльність;

2) проводять організаційні, наукові та освітні заходи;

3) популяризують наукову діяльність серед студентської молоді, сприяють залученню осіб, які навчаються, до наукової роботи та інноваційної діяльності;

4) представляють інтереси студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених перед адміністрацією вищого навчального закладу та іншими організаціями, з питань наукової роботи та розвитку академічної кар'єри;

5) сприяють підвищенню якості наукових досліджень;

6) сприяють обміну інформацією між молодими вченими та дослідниками;

7) сприяють розвитку міжвузівського та міжнародного співробітництва;

8) взаємодіють з Національною та національними галузевими академіями наук, науковими та науково-дослідними установами;

9) виконують інші функції, передбачені положеннями про наукові товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, цим та іншими законами України.

6. Органи управління наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених формуються на демократичних засадах, шляхом виборів. Структура наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених та організаційні механізми його діяльності визначаються положенням, яке затверджується вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу.

7. Адміністрація вищого навчального закладу не має права втручатися в діяльність наукових товариств студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених, крім випадків, коли така діяльність суперечить законодавству, статутіві чи завдає шкоди інтересам вищого навчального закладу.

8. Керівник вищого навчального закладу всебічно сприяє створенню належних умов для діяльності наукового товариства студентів (курсантів, слухачів), аспірантів, докторантів і молодих вчених.

Стаття 39. Обрання, призначення та звільнення з посади керівника вищого навчального закладу

1. Кандидат на посаду керівника університету, академії, повинен бути громадянином України, вільно володіти українською мовою, мати вчене звання професора, науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук і стаж роботи на посадах науково-педагогічних працівників не менш як десять років.

Кандидатом на посаду керівника університету, академії, культури і мистецтв може бути особа, яка має почесне звання "Народний артист України", "Народний художник України", "Народний архітектор України" або "Заслужений діяч мистецтв України" за відсутності у неї вченого звання професора та наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) або

доктора наук за умов відповідності іншим вимогам, передбаченим абзацом першим цієї частини.

Керівник університету, академії, може безперервно перебувати на посаді не більш як два строки підряд.

Конкурс на заміщення вакантної посади керівника університету, академії, оголошується власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) після припинення повноважень особи, яка займала цю посаду.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) приймає (приймають) пропозиції щодо претендентів на посаду керівника університету, академії, і вносить (вносять) кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону, до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу для голосування.

Вищий колегіальний орган громадського самоврядування обирає і рекомендує власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) кандидатури претендентів на посаду керівника університету, академії, які набрали не менш як 30 відсотків голосів статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу під час голосування. Кожен член виборного органу може голосувати лише за одну кандидатуру або проти всіх кандидатур. Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний (зобов'язані) призначити одну з рекомендованих кандидатур строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років) на умовах контракту. Якщо вищим колегіальним органом громадського самоврядування вищого навчального закладу подано власнику (власникам) або уповноваженому ним (ними) органу (особі) на затвердження одну кандидатуру, яка набрала більш як 50 відсотків голосів статутного складу колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу, власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний призначити цю кандидатуру на посаду керівника вищого навчального закладу.

У разі коли жоден з претендентів на посаду керівника університету, академії, не набрав у першому турі потрібної кількості голосів (30 відсотків голосів статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу), проводиться другий тур голосування. До голосування у другому турі допускається не більше двох кандидатів з числа тих, що набрали у першому турі найбільшу кількість голосів. Якщо у другому турі голосування жоден з кандидатів на посаду керівника не набрав 30 відсотків голосів статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування, конкурс оголошується повторно.

Якщо в результаті повторного конкурсу жоден з кандидатів не набрав 30 відсотків голосів статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування або порушено визначену цим Законом процедуру проведення конкурсу, власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) до проведення нових виборів призначає виконуючого обов'язки керівника вищого навчального закладу.

Керівник університету, академії може бути звільнений з посади власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) за підставами, визначеними законодавством про працю. Керівник вищого навчального закладу може бути також звільнений з посади у зв'язку з прийняттям рішення про його відкликання органом, який його обрав на посаду. Подання про відкликання керівника може бути внесено до вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу не менш як половиною статутного складу вченої ради вищого навчального закладу. Рішення про відкликання керівника вищого навчального закладу приймається двома третинами голосів за присутності не менш як двох третин статутного складу вищого колегіального органу громадського самоврядування вищого навчального закладу.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) приймає пропозиції щодо претендентів на посаду керівника вищого навчального закладу, які відповідають вимогам цього Закону, і вносить кандидатури претендентів до вищого органу громадського самоврядування для голосування.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає на посаду на умовах контракту одну з рекомендованих кандидатур.

2. Власник (власники) новоутвореного вищого навчального закладу або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає (призначають) виконуючого обов'язки керівника вищого навчального закладу, але не більш як на два роки.

3. Вимоги до кандидата та особливості порядку призначення на посаду керівника вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання) встановлюються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий навчальний заклад, за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

4. Типова форма контракту з керівником вищого навчального закладу затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 40. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника інституту (факультету)

1. Кандидата на посаду керівника інституту (факультету), університету, академії, обирає і рекомендує керівнику вищого навчального закладу вчена рада інституту (факультету) з числа осіб, які мають вчене звання професора, доцента та/або науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук відповідно до профілю освітньої діяльності інституту (факультету) та стаж науково-педагогічної діяльності не менш як п'ять років.

Керівником інституту (факультету) вищого навчального закладу може бути особа, яка має почесне звання “Народний художник України”, “Народний архітектор України” або “Заслужений діяч мистецтв України” у разі відсутності

у неї вченого звання професора, доцента та/або наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук.

Керівник вищого навчального закладу призначає керівника інституту (факультету) строком до п'яти років (для національного вищого навчального закладу — строком до семи років). Керівник інституту (факультету) здійснює свої повноваження на постійній основі. Інші питання щодо порядку обрання керівника інституту (факультету) визначаються статутом вищого навчального закладу.

Заступники керівника інституту (факультету) призначаються керівником вищого навчального закладу за пропозицією вченої ради інституту (факультету).

2. Керівник інституту (факультету) може бути звільнений з посади за підставами, визначених законодавством про працю.

3. Керівник інституту (факультету) може бути звільнений з посади керівником вищого навчального закладу на підставі подання органу громадського самоврядування факультету. Пропозиція про звільнення керівника інституту (факультету) вноситься до органу громадського самоврядування інституту (факультету) не менш як половиною голосів статутного складу вченої ради інституту (факультету). Пропозиція про звільнення керівника інституту (факультету) приймається не менш як двома третинами голосів статутного складу органу громадського самоврядування інституту (факультету).

4. Керівник вищого навчального закладу, в якому утворено новий інститут (факультет), призначає на умовах контракту виконуючого обов'язки керівника цього інституту (факультету) на строк до проведення виборів керівника інституту (факультету), але не більш як на один рік.

5. Вимоги до кандидата та порядок призначення на посаду керівника інституту (факультету) вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового навчального підрозділу вищого навчального закладу) встановлюються відповідно до нормативно-правових актів центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого він належить, та центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

РОЗДІЛ VII

ДОСТУП ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ. ВІДРАХУВАННЯ, ПЕРЕРИВАННЯ НАВЧАННЯ, ПОНОВЛЕННЯ І ПЕРЕВЕДЕННЯ ОСІБ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 41. Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів

1. Прийом на навчання до вищих навчальних закладів незалежно від форми власності та сфери управління здійснюється на конкурсній основі.

Умови конкурсу повинні забезпечувати дотримання прав громадян у сфері освіти.

2. Поза конкурсом до державних і комунальних вищих навчальних закладів особи зараховуються у випадках, передбачених законодавством.

3. Прийом на навчання до вищих навчальних закладів здійснюється відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджених центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Правила прийому до вищого навчального закладу, розроблені відповідно до Умов прийому на навчання до вищих навчальних закладів, затверджує його керівник.

4. Прийом на основі повної загальної середньої освіти під час вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра (магістра медичного і ветеринарного спрямувань) здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання знань та умінь вступників та їх здібностей у випадках, передбачених умовами прийому до вищих навчальних закладів України (за виключенням прийому на навчання за кошти фізичних або юридичних осіб), з урахуванням середнього бала державного документа про повну загальну середню освіту та бала вищого навчального закладу.

Конкурсний бал вступника обчислюється як сума балів зовнішнього незалежного оцінювання з конкурсних предметів (за виключенням прийому на навчання за кошти фізичних або юридичних осіб) та середнього бала документа про повну загальну середню освіту (документа про базову середню освіту в разі вступу на основі базової середньої освіти), бала за результатами оцінювання їхніх творчих і фізичних здібностей або іншого бала вступного випробування національного вищого навчального закладу з ваговими коефіцієнтами, встановленими правилами прийому до вищого навчального закладу. Порядок обчислення конкурсного балу вступника на навчання за кошти фізичних або юридичних осіб визначається Вченою радою вищого навчального закладу.

5. Прийом на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра під час вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, на основі освітньо-кваліфікаційного рівня магістра під час вступу на навчання за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук) здійснюється за результатами вступних випробувань.

6. Прийом у докторантуру або надання творчої відпустки для підготовки дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до вимог, що визначаються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 42. Зовнішнє незалежне оцінювання

1. Зовнішнє незалежне оцінювання — система оцінювання рівня знань та умінь осіб, які бажають здобути вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти.

Порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти встановлюється центральним органом виконавчої

влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

2. Перелік навчальних предметів та строки проведення зовнішнього незалежного оцінювання визначаються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки не пізніше як 1 жовтня року, що передуює рокові вступу до вищого навчального закладу.

3. Завдання для проведення зовнішнього незалежного оцінювання (банк завдань) розробляється педагогічними, науковими, науково-педагогічними працівниками на основі програм для вступників до вищих навчальних закладів відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти.

Порядок формування та використання банку завдань зовнішнього незалежного оцінювання, доступу до відомостей такого банку визначається центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

4. Відкритість зовнішнього незалежного оцінювання забезпечується шляхом повного і своєчасного інформування осіб, які бажають здобути вищу освіту, про програми, строки та порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також здійснення державного контролю і громадського спостереження за ходом зовнішнього незалежного оцінювання.

Положення про громадський контроль за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

5. За результатами проведення зовнішнього незалежного оцінювання з навчального предмета (предметів) особі видається сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання встановленої форми.

6. Зовнішнє незалежне оцінювання проводиться працівниками державної установи, положення про яку затверджується Кабінетом Міністрів України. До проведення зовнішнього незалежного оцінювання залучаються педагогічні, наукові, науково-педагогічні працівники та інші фахівці, умови оплати праці яких встановлюються Кабінетом Міністрів України.

7. Фінансування заходів з проведення зовнішнього незалежного оцінювання здійснюється за рахунок коштів державного бюджету в установленому законодавством порядку. Особа має право на безоплатне проходження зовнішнього незалежного оцінювання в обсязі, встановленому центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 43. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Підставами для відрахування осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, є:

завершення навчання за відповідною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою;

власне бажання;
переведення до іншого навчального закладу;
стан здоров'я на підставі медичного висновку;
невиконання навчального плану;
порушення статуту, правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;
порушення умов договору (контракту), укладеного між вищим навчальним закладом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
інші випадки, передбачені законодавством.

2. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на перерву у навчанні. Таким особам надається академічна відпустка в установленому законодавством порядку.

3. Особи, відраховані з вищих навчальних закладів, мають право на поновлення на навчання в межах ліцензованого обсягу вищого навчального закладу.

4. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, можуть бути переведені з одного вищого навчального закладу до іншого вищого навчального закладу на відповідну спеціальність.

5. Поновлення на навчання осіб, які відраховані з вищих навчальних закладів або яким надано академічну відпустку, а також переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється під час канікул у межах ліцензованого обсягу.

Особа, яка не виконала з поважних причин у повному обсязі навчальний план і не має права на отримання академічної відпустки, може бути переведена вищим навчальним закладом для повторного проходження відповідного курсу навчання за певний семестр за кошти фізичних або юридичних осіб (повторне навчання) без відрахування з контингенту студентів вищого навчального закладу.

Порядок відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, визначається положенням, затвердженим вищим навчальним закладом за погодженням з вищим органом студентського самоврядування вищого навчального закладу.

6. Особливості порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів), визначаються Генеральною прокуратурою України Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання, військові навчальні підрозділи вищих навчальних закладів), за погодженням з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

РОЗДІЛ VIII ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 44. Навчальний процес

1. Навчальний процес у вищих навчальних закладах — це система організаційних і дидактичних заходів, спрямованих на засвоєння відповідної освітньо-професійної, освітньо-наукової програми певного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня та забезпечення патріотичного, морального, духовного, естетичного і фізичного розвитку особи.

2. Порядок організації навчального процесу у вищих навчальних закладах визначається нормативно-правовим актом центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 45. Форми навчання у вищих навчальних закладах

1. Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- 1) денна;
- 2) вечірня;
- 3) заочна (дистанційна).

2. Форми навчання можуть бути поєднані.

Стаття 46. Форми організації навчального процесу та види навчальних занять

1. Навчальний процес у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах є:

- лекція;
- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття;
- консультація.

Вищий навчальний заклад може встановлювати інші види навчальних занять.

Стаття 47. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Практична підготовка осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах, в установах та організаціях відповідно до положення, що затверджується

центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

2. Підприємства, установи та організації незалежно від форми власності зобов'язані безоплатно надавати особам, які навчаються у вищих навчальних закладах, місця для проходження практики і допомогу в її організації та проведенні відповідно до договорів, укладених з вищими навчальними закладами.

Порядок надання місць для проходження практики та типова форма договору визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Керівники підприємств, установ та організацій несуть відповідальність за забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії відповідно до законодавства.

4. Тривалість робочого часу та інші умови праці осіб, які проходять практику, регламентуються законодавством про працю.

РОЗДІЛ ІХ УЧАСНИКИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 48. Категорії учасників навчально-виховного процесу

1. Учасниками навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах є:

- 1) науково-педагогічні та наукові працівники;
- 2) здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у вищих навчальних закладах;
- 3) інші працівники вищих навчальних закладів.

2. До навчально-виховного процесу можуть залучатися роботодавці.

Стаття 49. Науково-педагогічні, та наукові працівники вищих навчальних закладів

1. Науково-педагогічні працівники – особи, які за основним місцем роботи в університетах, академіях, інститутах провадять навчальну, методичну, наукову (науково-технічну) та організаційну діяльність.

2. Науковий працівник – особа, яка за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно займається науковою, науково-технічною або науково-організаційною діяльністю та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

3. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів регулюється законодавством про наукову і науково-технічну та інноваційну діяльність.

Стаття 50. Вчені звання наукових і науково-педагогічних працівників

1. Вченими званнями є:
старший дослідник;
доцент;
професор.

Вчене звання старшого дослідника, доцента, професора на основі рішення вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради вищого навчального закладу, установи присвоює центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Зразки державних документів про присвоєння вчених звань затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 51. Основні посади науково-педагогічних працівників та порядок їх заміщення

1. Основними посадами науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів є:

керівник (ректор, президент, начальник, директор тощо);
заступник керівника (проректор, віце-президент, заступник начальника, заступник директора, заступник завідувача), діяльність якого безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
директор (начальник) інституту, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
декан (начальник) факультету, його заступники, діяльність яких безпосередньо пов'язана з навчально-виховним або науковим процесом;
директор бібліотеки;
науковий працівник бібліотеки;
завідувач (начальник) кафедри;
професор;
доцент;
старший викладач, викладач, асистент, викладач-стажист;
інші посади.

Вичерпний перелік посад науково-педагогічних працівників встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Кількість посад науково-педагогічних працівників визначається відповідними нормативами чисельності осіб, які навчаються, на одну посаду науково-педагогічного працівника, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

2. Посади науково-педагогічних працівників можуть займати особи, які мають наукові ступені та/або вчені звання, а також особи, які мають вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра за відповідною спеціальністю.

Статутом вищого навчального закладу можуть бути встановлені відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть займати посади науково-педагогічних працівників.

Під час заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників (завідувачів (начальників) кафедр, професорів, доцентів, старших викладачів, викладачів) укладенню трудового договору (контракту) передує конкурсний відбір.

Порядок проведення конкурсного відбору науково-педагогічних працівників затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Порядок заміщення вакантних посад командування і науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів) та вимоги до них встановлюються нормативно-правовими актами Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, інших центральних органів виконавчої влади, до сфери управління яких вони належать, та центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

В окремих випадках, пов'язаних з неможливістю забезпечення навчального процесу наявними штатними працівниками, вакантні посади науково-педагогічних працівників можуть заміщуватися за трудовим договором до проведення конкурсного заміщення цих посад у поточному навчальному році.

Типова форма трудового договору (контракту) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 52. Робочий час науково-педагогічних працівників

1. Робочий час науково-педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

Робочий час науково-педагогічного працівника — навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи та інших трудових обов'язків у поточному навчальному році.

Примірний перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних працівників встановлюється центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Обсяг виконання навчальної роботи науково-педагогічним працівником становить обсяг його навчального навантаження. Мінімальний та максимальний обсяг навчального навантаження науково-педагогічного працівника на ставку визначається вищим навчальним закладом у межах його річного робочого часу виходячи з нормативів кількості посад відповідно до частин першої та другої статті 52 цього Закону в порядку, передбаченому статутом вищого навчального закладу та колективним договором.

2. Види навчальної роботи, що входять до навчального навантаження науково-педагогічного працівника відповідно до його посади, встановлюються

вищим навчальним закладом в індивідуальному робочому плані працівника за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

Норми часу навчальної роботи (за винятком національних вищих навчальних закладів) визначаються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки за погодженням із заінтересованими центральними органами виконавчої влади. Норми часу методичної, наукової, організаційної роботи визначаються вищим навчальним закладом.

3. Відволікання науково-педагогічних працівників від виконання професійних обов'язків не допускається. Залучення науково-педагогічних працівників до роботи, не передбаченої трудовим договором, може здійснюватися лише за їх згодою або у випадках, передбачених законодавством.

Стаття 53. Права науково-педагогічних та наукових працівників

1. Науково-педагогічні та наукові працівники вищого навчального закладу мають право:

на захист професійної честі та гідності;

брати участь в обговоренні та вирішенні питань, що стосуються діяльності вищого навчального закладу;

у встановленому законодавством порядку обирати та бути обраним до загальних зборів (конференції) трудового колективу та вченої ради, педагогічної ради вищого навчального закладу, вченої ради інституту (факультету);

обирати методи та засоби навчання, що забезпечують високу якість навчального процесу;

безоплатно користуватися бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів вищого навчального закладу в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

на підвищення кваліфікації та стажування не рідше одного разу на п'ять років;

одержувати житло, у тому числі службове, в установленому законодавством порядку;

отримувати пільгові довгострокові кредити на будівництво (реконструкцію) і придбання житла в установленому законодавством порядку;

одержувати державні стипендії;

брати участь в громадських об'єднаннях;

на пенсійне забезпечення в установленому законодавством порядку.

На науково-педагогічних та наукових працівників вищих навчальних закладів поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

Науково-педагогічні, наукові працівники мають також інші права, передбачені законодавством та статутом вищого навчального закладу.

2. Особливості прав наукових і науково-педагогічних працівників вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий заклад, та центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 54. Обов'язки науково-педагогічних та наукових працівників

1. Науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані:
дотримуватися статуту вищого навчального закладу, законів, інших нормативно-правових актів;

підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність, наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників);

забезпечувати викладання на високому науково-теоретичному і методичному рівні навчальних дисциплін освітньої-професійної, освітньо-наукової програми відповідної спеціальності;

дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх в дусі українського патріотизму і поваги до Конституції України та державних символів України;

розвивати в осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, самостійність, ініціативу, творчі здібності.

2. Особливі обов'язки науково-педагогічних та наукових працівників вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу) визначаються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого належить такий заклад, за погодженням із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 55. Гарантії науково-педагогічним, науковим та іншим працівникам вищих навчальних закладів

1. Науково-педагогічним, науковим та іншим працівникам вищих навчальних закладів відповідно:

створюються належні умови для праці, підвищення кваліфікації, організації побуту, відпочинку та медичного обслуговування;

виплачуються у разі втрати роботи компенсації відповідно до законодавства;

забезпечується зарахування до стажу роботи на посадах науково-педагогічних працівників періодів науково-педагогічної роботи з погодинною оплатою праці в обсязі не менш як 180 годин у навчальному році, а також часу наукової роботи;

надаються гарантії та встановлюються заохочення, передбачені статтями 57 і 58 Закону України “Про освіту” та статтями 19 – 24 Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”.

2. Керівник вищого навчального закладу встановлює розміри доплат, надбавок, премій, матеріальної допомоги та заохочення науково-педагогічних, наукових та інших працівників вищих навчальних закладів та визначає порядок їх виплати відповідно до законодавства та колективного договору.

Стаття 56. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників

1. Науково-педагогічні працівники підвищують кваліфікацію та проходять стажування у відповідних наукових і навчально-наукових установах, вищих навчальних закладах, а також на підприємствах, в установах, організаціях, органах державної влади і органах місцевого самоврядування як в Україні, так і за кордоном.

Вищий навчальний заклад забезпечує підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників не менш як один раз на п'ять років із збереженням середньої заробітної плати.

Результати підвищення кваліфікації та проходження стажування враховуються:

під час обрання на посаду за конкурсом чи укладання трудового договору (контракту) з науково-педагогічними працівниками.

2. Посади і науково-педагогічних працівників, які підвищують кваліфікацію або проходять стажування з відривом від виробництва, на цей період можуть замінюватися іншими особами без проведення конкурсу на умовах строкового трудового договору (контракту).

3. Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, Генеральна прокуратура України Служба безпеки України, Служба зовнішньої розвідки України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), можуть визначати базові вищі навчальні заклади та кафедри для підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних кадрів, положення про які затверджуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 57. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особами, які навчаються у вищих навчальних закладах, є студенти, слухачі, курсанти, екстерни, асистенти-стажисти, інтерни, лікарі-резиденти, клінічні ординатори, аспіранти, ад'юнкти, докторанти.

Студент — особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за денною, вечірньою або заочною (дистанційною) формою навчання з метою здобуття вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Слухач — особа, яка навчається у вищому навчальному закладі або структурному підрозділі за програмою післядипломної освіти, на підготовчому відділенні, курсах, факультативах у гуртках, що надають додаткові освітні послуги. Статус слухача має також особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу з особливими умовами навчання (військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу) з метою здобуття певного освітньо-кваліфікаційного рівня і має військове звання офіцерського складу або відповідне спеціальне звання середнього чи старшого начальницького (інспекторського) складу.

Курсант — особа, яка в установленому порядку зарахована до військового вищого навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання, військового інституту як підрозділу вищого навчального закладу) і навчається з метою здобуття вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Статус курсанта може надаватися окремим категоріям осіб, які навчаються у невійськових вищих навчальних закладах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Екстерн — особа, яка в установленому порядку зарахована до вищого навчального закладу і навчається за екстернатною формою з метою здобуття вищої освіти за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Асистент-стажист — особа, яка має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра, навчається в асистентурі-стажуванні вищих навчальних закладів за мистецькими спеціальностями з метою вдосконалення творчо-педагогічної майстерності.

Інтерн — особа, яка має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра медичного або фармацевтичного спрямування, навчається з метою отримання кваліфікації лікаря або провізора певної спеціальності відповідно до переліку лікарських або провізорських посад.

Лікар-резидент — особа, яка має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра медичного спрямування, навчається виключно на відповідних клінічних кафедрах з метою отримання кваліфікації лікаря — спеціаліста певної спеціальності відповідно до переліку спеціальностей.

Клінічний ординатор — особа, яка має вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра медичного спрямування та кваліфікацію лікаря певної спеціальності відповідно до переліку лікарських посад, навчається з метою поглиблення професійних знань, підвищення рівня вмінь та навичок лікаря-спеціаліста.

Аспірант — особа, яка зарахована до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття вищої освіти за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук).

Ад'юнкт — особа, яка зарахована до вищого військового навчального закладу (вищого навчального закладу з особливими умовами навчання) для

здобуття вищої освіти за освітньо-науковим рівнем доктора філософії (кандидата наук).

Докторант — особа, яка зарахована або прикріплена до вищого навчального закладу (наукової установи) для здобуття наукового рівня доктора наук.

Стаття 58. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, мають право на:
 - вибір форми навчання;
 - безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
 - додаткову відпустку у зв'язку з навчанням за основним місцем роботи-ета
 - інші пільги, передбачені законодавством для осіб, які поєднують роботу з навчанням;
 - користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою базою вищого навчального закладу;
 - забезпечення гуртожитком на строк навчання іногородніх осіб у порядку, встановленому законодавством;
 - участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікацій;
 - направлення для участі у заходах з освітньої, наукової, науково-дослідної, спортивної, мистецької, громадської діяльності, що проводяться в Україні та за кордоном, у встановленому законодавством порядку;
 - участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
 - подання пропозицій щодо умов і розмірів плати за навчання;
 - участь в об'єднаннях громадян;
 - участь у діяльності органів громадського самоврядування вищого навчального закладу, інститутів, факультетів, відділень, вченої ради, педагогічної ради вищого навчального закладу, органів студентського самоврядування;
 - обрання навчальних дисциплін за спеціальністю і спеціалізацією у межах, передбачених освітньо-професійною, освітньо-науковою програмами підготовки та робочим навчальним планом;
 - участь у формуванні індивідуального навчального плану;
 - моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні, науково-дослідній і громадській роботі, за та спортивні досягнення тощо;
 - захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильства;
 - безоплатне користування бібліотечними, інформаційними ресурсами, послугами навчальних, наукових, спортивних, культурно-освітніх підрозділів вищого навчального закладу відповідно до законодавства;

безоплатне проходження практики на підприємствах, в установах та організаціях і оплату праці під час виконання виробничих функцій згідно із законодавством;

канікулярну відпустку тривалістю не менш як вісім календарних тижнів на навчальний рік;

отримання цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

оскарження дій органів управління вищого навчального закладу та їх посадових осіб, педагогічних і науково-педагогічних працівників.

2. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання за рахунок коштів загального фонду державного або місцевих бюджетів, мають право на отримання соціальних та/або академічних стипендій з урахуванням матеріального стану та особливих досягнень у навчанні.

Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах за денною формою навчання, можуть отримувати інші стипендії, призначені фізичними (юридичними) особами.

Розмір мінімальної академічної, соціальної стипендії не може бути менше розміру прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць.

Розміри академічних та соціальних стипендій встановлюються Кабінетом Міністрів України, а порядок їх призначення і виплати визначається Вченою радою вищого навчального закладу.

3. Студенти вищих навчальних закладів, які навчаються за денною формою навчання, мають право на пільговий проїзд у транспорті у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Студенти, курсанти вищих навчальних закладів мають право на отримання студентського квитка, зразок якого затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

4. Права осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових інститутах як підрозділах вищих навчальних закладів), встановлюються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого вони належать, за погодженням із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 59. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

1. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах, зобов'язані: дотримуватися законодавства, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу;

виконувати вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями;

виконувати вимоги навчального плану.

2. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих військових навчальних закладах (вищих навчальних закладах з особливими умовами навчання, військових інститутах як підрозділах вищих навчальних закладів), установлюються центральним органом виконавчої влади, до сфери управління якого вони належать, за погодженням із центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки.

Стаття 60. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів

1. Держава створює умови для реалізації випускниками вищих навчальних закладів права на працю, гарантує створення рівних можливостей для вибору місця роботи, виду трудової діяльності з урахуванням здобутої вищої освіти та суспільних потреб.

Випускники вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання, військових інститутів як підрозділів вищих навчальних закладів) з числа військовослужбовців (осіб начальницького складу) направляються для подальшого проходження служби відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ X НАУКОВА, НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 61. Мета і завдання наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою частиною освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Проведення наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, є обов'язковим.

Суб'єктами наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах є наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються у вищих навчальних закладах; інші працівники вищих навчальних закладів.

2. Основною метою наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку економіки держави.

3. Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів є:

одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;

застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки кадрів із вищою освітою.

Стаття 62. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук

1. Інтеграція наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук здійснюється з метою виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних та організаційних ресурсів відповідно до законодавства.

2. Основними напрямками інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, підприємств і високотехнологічних компаній є:

участь у виконанні державних цільових програм економічного і соціального розвитку;

проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо;

участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань, наукових парків та інших кооперацій;

впровадження спільно створених інноваційних продуктів у виробництво, інші галузі економіки тощо;

забезпечення захисту права інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;

проведення спільної видавничої та інформаційно-ресурсної діяльності.

Стаття 63. Організація і управління науковою, науково-технічною та інноваційною діяльністю

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах провадиться і фінансується відповідно до цього Закону, Законів України “Про освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність” та “Про інноваційну діяльність”.

2. Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки:

розробляє згідно із законодавством пропозиції щодо обсягу бюджетного фінансування наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів, інших підприємств, установ та організацій, що діють у системі вищої освіти, а також обсягу капітального будівництва зазначених підприємств, установ та організацій;

здійснює управління у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, зокрема через державне замовлення, а також організовує і

забезпечує проведення наукових досліджень і розробок як невід'ємної складової частини освітньої діяльності у вищих навчальних закладах;

утворює науково-навчальні та науково-дослідні об'єднання для провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності за пріоритетними напрямками науки і техніки;

погоджує рішення про утворення науково-навчальних та науково-дослідних об'єднань, що провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність разом з науковими установами Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та мистецтв, наукових і науково-технологічних парків, бізнес-інкубаторів, мистецьких творчих майстерень тощо;

розробляє державні цільові програми, спрямовані на облаштування вищих навчальних закладів сучасними приладами, науковим обладнанням, навчальними лабораторіями, інформаційно-телекомунікаційними мережами тощо.

3. Наукові дослідження, що проводяться за рахунок коштів державного бюджету, фінансуються центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, Генеральною прокуратурою України, Службою безпеки України, Службою зовнішньої розвідки України, Адміністрацією Державної прикордонної служби України, та (або) іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать вищі навчальні заклади та вищі військові навчальні заклади (вищі навчальні заклади з особливими умовами навчання), незалежно від фінансування освітньої діяльності. У першочерговому порядку фінансуються фундаментальні та пошукові дослідження, а також науково-дослідні роботи, що виконуються в межах пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки.

До виконання наукових і науково-технічних робіт у вищому навчальному закладі можуть залучатися педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, інші працівники вищих навчальних закладів, особи, які навчаються у вищому навчальному закладі, а також працівники інших організацій.

4. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищому навчальному закладі може також провадитися на підставі відповідного договору із замовником.

5. Університет, академія, що провадять наукову діяльність, проходять державну атестацію відповідно до статті 11 Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

Стаття 64. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

1. Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність може провадитися безпосередньо вищими навчальними закладами або через утворені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є виключно доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності вищого навчального закладу до стану інноваційного продукту з подальшою його комерціалізацією.

Стаття 65. Права інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності та їх захист

1. Набуття, охорона та захист прав вищих навчальних закладів щодо результатів власної наукової та науково-технічної діяльності забезпечується відповідно до законодавства про інтелектуальну власність, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність.

2. Вищі навчальні заклади, за якими закріплюються майнові права інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності, здійснюють:

дії, пов'язані з охороною прав на результати наукової та науково-технічної діяльності, отримання охоронних документів на об'єкти інтелектуальної власності;

виплату винагороди авторам наукових та науково-технічних розроблень за рахунок коштів, отриманих від їх впровадження;

укладення договорів про передачу або використання науково-технічних розроблень.

3. Витрати із забезпечення правової охорони на об'єкти права інтелектуальної власності здійснюються державними вищими навчальними закладами за рахунок коштів спеціального фонду державного бюджету.

4. Об'єкти права інтелектуальної власності підлягають оцінці щодо їх вартості та бухгалтерському обліку вищого навчального закладу.

5. Вищі навчальні заклади здійснюють заходи з комерціалізації наукових і науково-технічних розроблень, майнові права на які закріплені за ними.

6. У разі коли наукові і науково-технічні розроблення вищих навчальних закладів створено за рахунок коштів замовників, а частково за рахунок державних коштів, майнові права на такі розроблення розподіляються на підставі договору про їх створення та використовуються згідно з умовами договору про їх передачу.

Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності повинен визначати способи та умови використання такого об'єкта замовником.

7. Вищі навчальні заклади мають право самостійно через банківські установи розпоряджатися коштами спеціального фонду вищого навчального закладу, а також коштами, що надійшли від реалізації спільних міжнародних проектів та надання наукових та науково-технічних послуг відповідно до законодавства.

РОЗДІЛ XI ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 66. Матеріально-технічна база і правовий режим майна вищих навчальних закладів

1. Матеріально-технічна база вищих навчальних закладів включає будівлі, споруди, землю, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші цінності.

Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми вищого навчального закладу з метою забезпечення його статутної діяльності власником (власниками) закріплюються на правах оперативного управління або передаються у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

Землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюється вищими навчальними закладами відповідно до закону.

Держава може встановлювати для вищих навчальних закладів пільги щодо оподаткування, сплати платежів, митних зборів тощо.

Повноваження власника (власників) вищого навчального закладу щодо розпорядження державним майном у системі вищої освіти здійснюються відповідно до закону.

2. Майно закріплюється за державним або комунальним вищим навчальним закладом на основі права господарського відання і не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню або передачі у власність юридичним і фізичним особам без згоди вищого навчального закладу, крім випадків, передбачених законом.

Доходи, отримані від використання цього майна, належать вищому навчальному закладу на праві власності, а державному або комунальному вищому навчальному закладу – на праві господарського відання.

Земельні ділянки передаються державним і комунальним вищим навчальним закладам у постійне користування у порядку, передбаченому Земельним кодексом України, і не можуть бути вилучені за рішенням органів

виконавчої влади або місцевого самоврядування без згоди на те вищого навчального закладу як землекористувача.

Державні і комунальні вищі навчальні заклади відповідно до законодавства самостійно та без погодження з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки розпоряджаються доходами, одержаними від надання дозволених законодавством платних послуг, включаючи придбання майна та його використання відповідно до законодавства, крім випадків, установлених законодавством. Отримані доходи зараховуються на рахунки вищого навчального закладу, відкриті у комерційних банках, а такі суми включаються до фінансового плану вищого навчального закладу, який затверджується вченою радою вищого навчального закладу.

Передача в оренду державними і комунальними вищими навчальними закладами закріплених за ними на правах оперативного управління об'єктів власності, а також земельних ділянок, здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства.

3. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства має право:

отримувати кошти і матеріальні цінності (будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби тощо) від юридичних та фізичних осіб, у тому числі як благодійну допомогу;

провадити фінансово-господарську діяльність в Україні та за її межами;

використовувати майно, закріплене за ним на праві оперативного управління, в тому числі для провадження господарської діяльності, передачі його в оренду та в користування відповідно до законодавства, за винятком передачі в оренду майна, що забезпечує провадження вищим навчальним закладом його основного статутного виду діяльності;

створювати власні або використовувати на договірних засадах інші матеріально-технічні бази для провадження власної навчально-виховної, наукової, інноваційної або господарської діяльності;

створювати та розвивати власну базу соціально-побутових об'єктів, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних та культурно-мистецьких структурних підрозділів;

здійснювати капітальне будівництво, реконструкцію, капітальний і поточний ремонт основних фондів;

спрямовувати кошти на соціальну підтримку педагогічних, науково-педагогічних, наукових та інших категорій працівників вищих навчальних закладів та осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах;

використовувати окремі особисті немайнові та майнові права на об'єкти інтелектуальної власності, створені у межах вищого навчального закладу як результат провадження наукової, науково-технічної та іншої діяльності і зареєстровані у порядку, визначеному законодавством;

відкривати рахунки, зокрема депозитні, у національній та іноземній валюті відповідно до законодавства, користуватися банківськими кредитами без урахування обмежень на право отримання запозичень, установлених статтею 16 та пунктом 27 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України;

брати участь у формуванні статутного фонду наукового парку та інших інноваційних структур і утворених за участю вищих навчальних закладів малих підприємств, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію шляхом внесення до них нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності);

засновувати навчальні заклади і наукові установи;

засновувати підприємства для здійснення інноваційної діяльності.

проводити розрахунки в іноземній валюті внесків за колективне членство у міжнародних освітніх і наукових асоціаціях, а також за передплату на іноземні наукові видання та доступ до світових інформаційних мереж та баз даних;

за рахунок власних надходжень самостійно через банківські установи проводити фінансові розрахунки на безтендерне придбання літератури, друкованих та електронних видань, матеріалів і обладнання для здійснення статутної діяльності вищого навчального закладу;

шляхом внесення нематеріальних активів (майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності) брати участь у формуванні статутного фонду інноваційних структур різних типів (наукових, технологічних парків, бізнес-інкубаторів тощо).

Кошти, отримані вищим навчальним закладом у результаті надання платних послуг, самостійно та без погодження з центральним органом виконавчої влади у галузі освіти і науки використовуються згідно із статутом вищого навчального закладу в установленому законодавством порядку.

Стаття 67. Фінансування вищих навчальних закладів

1. Фінансування державних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті центральному органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, а вищих військових навчальних закладів (вищих навчальних закладів з особливими умовами навчання) — Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, іншим центральним органам виконавчої влади, до сфери управління яких належать такі навчальні заклади, та інших джерел, не заборонених законодавством.

Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування можуть здійснювати фінансування державних вищих навчальних закладів у встановленому законодавством порядку.

Розміри бюджетних призначень на підготовку кадрів з вищою освітою, а також на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів визначаються у Законі про Державний бюджет України на відповідний рік.

Центральний орган виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки разом з іншими центральними органами виконавчої влади розробляє та погоджує нормативи матеріально-технічного, фінансового та іншого забезпечення вищих навчальних закладів диференційовано з урахуванням типу вищого навчального закладу і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка кадрів із вищою освітою, наукових і науково-педагогічних кадрів, та форми післядипломної освіти.

2. Фінансування комунальних вищих навчальних закладів здійснюється за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.

3. Фінансування приватних вищих навчальних закладів здійснюється їх власниками.

4. Фінансування в установленому законодавством порядку державних і комунальних вищих навчальних закладів може здійснюватися за рахунок інших джерел, передбачених законодавством.

Залучені кошти спрямовуються на провадження статутної діяльності вищого навчального закладу у порядку і на умовах, визначених законодавством та статутом вищого навчального закладу.

5. Державні і комунальні вищі навчальні заклади використовують в установленому законодавством порядку кошти відповідних бюджетів та з інших джерел для оплати праці та матеріального заохочення своїх працівників, будівництва, реконструкції та капітального ремонту, придбання основних засобів, проведення фундаментальних і прикладних досліджень, прикладних розробок тощо.

Законом можуть встановлюватися інші джерела, обсяги та види надходжень, які не є об'єктом оподаткування для вищих навчальних закладів, а також можуть встановлюватися пільги щодо сплати податків і зборів для вищих навчальних закладів та осіб, які надають їм благодійну допомогу.

6. Державні і комунальні вищі навчальні заклади, що провадять у власних структурних підрозділах (у навчально-дослідних господарствах, на станціях тощо) навчально-науково-виробничу сільськогосподарську діяльність, отримують державні дотації, субсидії і компенсації на вироблену ними сільськогосподарську та продовольчу продукцію, на придбання сільськогосподарської техніки і обладнання, агрохімікатів, насіння, племінних тварин тощо, на забезпечення захисту, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, на отримання пільгових кредитів у встановленому законодавством для сільськогосподарських товаровиробників порядку.

7. Працівникам вищих навчальних закладів установлюються доплати за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук в установленому законодавством порядку.

8. Показники державного замовлення на підготовку кадрів із вищою освітою формуються з урахуванням середньострокового прогнозу потреби у кадрах на ринку праці за освітньо-кваліфікаційними, освітньо-науковим і науковим рівнями у розрізі спеціальностей спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері економічного розвитку і торгівлі разом з центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки у порядку, встановленому законодавством.

9. Розміщення державного замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою здійснюється державними замовниками на конкурсних засадах на принципах добросовісної конкуренції, відкритості та прозорості, рівноправності, об'єктивного та неупередженого оцінювання пропозицій учасників конкурсу. Порядок проведення конкурсу на розміщення державного замовлення на підготовку кадрів з вищою освітою затверджується Кабінетом Міністрів України.

10. Обсяг видатків на підготовку кадрів за державним замовленням розраховується виходячи з нормативу фінансової забезпеченості на одну особу, яка навчається, відповідно до методики розрахунку фінансування, затвердженої Кабінетом Міністрів України.

Стаття 68. Платні послуги у сфері вищої освіти

1. Вищий навчальний заклад відповідно до законодавства та статуту може надавати фізичним та юридичним особам платні послуги за умови забезпечення надання належного рівня освітніх послуг як основного статутного виду діяльності.

2. Перелік платних освітніх та інших послуг, що можуть надаватися державними і комунальними вищими навчальними закладами, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок надання платних освітніх та інших послуг, включаючи порядок визначення їх вартості, встановлюється центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки, центральним органом виконавчої влади у сфері економічного розвитку і

торгівлі та центральним органом виконавчої влади із забезпечення державної фінансової, бюджетної, податкової політики.

3. Державні і комунальні вищі навчальні заклади мають право надавати додатково платні освітні та інші послуги виключно понад обсяги, встановлені державним стандартом, та поза діяльністю, що фінансується за рахунок коштів відповідних бюджетів.

4. Платні освітні послуги можуть надаватися тими самими структурними підрозділами, що здійснюють навчальний процес за державним замовленням, або утвореними для надання платних послуг окремими структурними підрозділами навчального закладу, що діють на підставі положення, затвердженого відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу.

5. Платні освітні та інші послуги надаються за умови відповідності матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів вимогам законодавства, а у разі встановленої законодавством вимоги щодо необхідності ліцензування або отримання дозволів для надання платної послуги — після надходження таких дозвільних документів.

6. Розмір плати за весь строк навчання для отримання відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня, підвищення кваліфікації, а також порядок оплати освітньої послуги (одноразово, щороку, щосеместрово, щомісяця) встановлюється у договорі (контракті), що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.

Форма типового договору (контракту), що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою на строк навчання, затверджується центральним органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сфері освіти і науки за погодженням з Антимонопольним комітетом України.

7. Розмір плати для отримання відповідного освітньо-кваліфікаційного, освітньо-наукового рівня, підвищення кваліфікації встановлюється вищими навчальними закладами у грошовій одиниці України — гривні з урахуванням визначеного в установленому порядку офіційного індексу інфляції за попередній календарний рік, не може змінюватися протягом строку дії укладеного договору та підлягає оприлюдненню у друкованих засобах масової інформації, інформаційних джерелах вищих навчальних закладів.

РОЗДІЛ XII МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 69. Державна політика щодо міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

1. Держава з метою гармонізації законодавчих та інших нормативно-правових актів України у сфері вищої освіти та імплементації найважливіших

положень міжнародних документів підтверджує пріоритетність норм міжнародних договорів, які підписуються від імені України.

2. З метою розвитку міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти та інтеграції системи вищої освіти до світового освітнього простору держава сприяє:

впровадженню механізму гарантії якості вищої освіти для створення необхідної взаємодовіри, гармонізації систем оцінювання якості вищої освіти України та Європейського простору вищої освіти;

адаптації Національної рамки кваліфікацій до Європейської рамки кваліфікацій для забезпечення прозорості кваліфікацій, академічної та професійної мобільності в Європейському просторі вищої освіти;

співпраці з Європейською мережею національних центрів інформації про академічну мобільність та визнання;

впровадженню на міжнародному ринку результатів наукових, технічних, технологічних та інших розроблень вищих навчальних закладів, продажу їх патентів та ліцензій;

залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання у вищих навчальних закладах наукових, освітніх та інших програм.

3. Держава здійснює заходи щодо розвитку та зміцнення взаємовигідного міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти і науки відповідно до двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів.

4. Держава створює умови для міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів усіх форм власності, наукових, проектних, виробничих, клінічних, медико-профілактичних, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих установ та організацій, що забезпечують функціонування та розвиток системи вищої освіти і науки, органів, які здійснюють управління вищою освітою, шляхом встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті, надання пільг під час сплати податків та зборів (обов'язкових платежів), пов'язаних із закупівлею та ввезенням на митну територію України навчального, наукового та виробничого обладнання, приладдя та матеріалів для провадження освітньої, наукової та науково-технічної діяльності.

Стаття 70. Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

1. Вищі навчальні заклади здійснюють міжнародне співробітництво, укладають договори про співробітництво, встановлюють прямі зв'язки з вищими навчальними закладами, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства.

2. Основними напрямками міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є:

участь у програмах двостороннього та багатостороннього міждержавного і міжуніверситетського обміну студентами, аспірантами, докторантами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками;

проведення спільних наукових досліджень;
організація міжнародних конференцій, симпозіумів, конгресів та інших заходів;

участь у міжнародних освітніх та наукових програмах;

спільна видавнича діяльність;

надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;

створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними вищими навчальними закладами, науковими установами, організаціями;

відрядження за кордон педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників для педагогічної, науково-педагогічної та наукової роботи відповідно до міжнародних договорів України, а також договорів між такими вищими навчальними закладами та іноземними партнерами;

залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закордонних вищих навчальних закладів для участі у педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у вищих навчальних закладах України;

направлення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах України, на навчання у закордонних вищих навчальних закладах;

сприяння академічній мобільності осіб, які навчаються.

3. Під час здійснення міжнародного співробітництва у сфері застосування цього Закону використовуються українська та/або інші мови.

Для іноземних громадян, які здобувають вищу освіту у вищих навчальних закладах України за кошти фізичних або юридичних осіб викладання навчальних дисциплін може здійснюватися українською та/або іншими мовами.

Стаття 71. Зовнішньоекономічна діяльність у сфері вищої освіти

1. Зовнішньоекономічна діяльність вищого навчального закладу провадиться відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними юридичними та фізичними особами.

2. Основними напрямками зовнішньоекономічної діяльності вищого навчального закладу є:

організація підготовки осіб з числа іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади України та осіб з числа громадян України до навчання за кордоном;

проведення освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів, а також підготовка наукових кадрів для іноземних держав;

організація навчання за кордоном;

виконання наукових досліджень і науково-технічних розроблень.

РОЗДІЛ XIII КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 72. Державний нагляд (контроль) у сфері вищої освіти

1. Забезпечення реалізації державної політики у сфері вищої освіти шляхом здійснення державного нагляду (контролю) за діяльністю вищих навчальних закладів незалежно від їх підпорядкування і форми власності здійснюється відповідним центральним органом виконавчої влади у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 73. Громадський контроль у сфері вищої освіти

1. Громадський контроль у сфері вищої освіти є правом суспільства й окремих громадян, працівників у сфері вищої освіти, осіб, які навчаються, органів громадського самоврядування, професійних спілок, громадських організацій отримувати у встановленому законодавством порядку доступ до інформації на всіх етапах прийняття рішень у сфері вищої освіти і науки, вносити свої пропозиції та зауваження до них, погоджувати прийняття визначених законом рішень.

2. Громадський контроль здійснюється громадськими об'єднаннями та окремими громадянами на принципах відкритості і прозорості.

РОЗДІЛ XIV ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

Стаття 74. Відповідальність за порушення законодавства про вищу освіту

1. Особи, винні у порушенні цього Закону, несуть відповідальність відповідно до законодавства.

2. Шкода, заподіяна учасниками навчально-виховного процесу вищому навчальному закладу, а також шкода, заподіяна вищим навчальним закладом учасникам навчально-виховного процесу, відшкодовується відповідно до законодавства.

3. Невиконання вищим навчальним закладом основних завдань діяльності, вимог стандартів вищої освіти, а також порушення ліцензійних умов є підставою для позбавлення його ліцензії.

РОЗДІЛ XV ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 20, ст. 134 з наступними змінами).

3. Установити, що освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, що провадиться вищими навчальними закладами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за

певною освітньо-професійною програмою з видачею державного документа про вищу освіту встановленого зразка – диплома спеціаліста.

4. Установити, що вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (повна вища освіта) після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра.

5. Установити, що після набрання чинності цим Законом вчене звання старшого наукового співробітника може прирівнюватися до вченого звання старшого дослідника.

6. Установити, що особам, яким до набуття чинності цим законом присвоєно науковий ступінь кандидата наук, за їхнім бажанням вищий навчальний заклад (наукова установа), у спеціалізованій вченій раді якого (якої) захищено дисертацію, може видавати диплом доктора філософії з відповідної галузі науки.

7. Установити, що дія статті 40 цього Закону в частині вимог щодо перебування керівника вищого навчального закладу на посаді не більше двох строків підряд поширюється на керівників, призначених на посаду після набрання чинності цим Законом

8. Установити, що вищі навчальні заклади, яким надано статус національного або дослідницького, після набрання чинності цим Законом зберігають відповідний статус.

9. Установити, що до приведення нормативно-правових актів з питань оплати праці, пенсійного та стипендіального забезпечення у відповідність з вимогами цього Закону умови оплати праці, пенсійного забезпечення педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників, стипендіального забезпечення осіб, які навчаються, зберігаються:

для університетів, академій, інститутів – на рівні вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації;

для коледжів (включаючи коледжі як структурні підрозділи університетів, академій, інститутів) – на рівні вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації.

10. Установити, що підготовка молодших спеціалістів, що здійснюється вищими професійно-технічними навчальними закладами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується в межах передбаченого строку підготовки.

11. Установити, що підготовка бакалаврів, що здійснюється коледжами і започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується в межах передбаченого строку підготовки із збереженням усіх прав осіб, які навчаються.

12. Внести до Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 2—3, ст. 20; 2004 р., № 14, ст. 198; 2008 р., № 5—8, ст. 78; 2010 р., № 8, ст. 59, № 41—45, ст. 529; із змінами, внесеними Законом України від 8 вересня 2011 року № 3714-VI, N 4996-VI (4996-17) від 21.06.2012, N 5460-VI (5460-17) від 16.10.2012) такі зміни:

1) у тексті Закону, крім слів «вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, що належали партійним та громадським організаціям колишніх

Української РСР, інших республік СРСР та СРСР» частини 30 статті 24, слова “III-IV рівнів акредитації” виключити;

2) частину першу статті 13 викласти в такій редакції:

“Статус національного наукового центру може бути надано науковій установі, національному вищому навчальному закладу, що проводять комплексні наукові дослідження загальнодержавного значення та мають світове визнання свої діяльності.”;

3) статтю 20 викласти в такій редакції:

“Стаття 20. Наукові ступені і вчені звання

Вчені мають право на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук та присвоєння вчених звань старшого дослідника, доцента і професора”;

4) статтю 22-2 викласти в такій редакції:

“Стаття 22-2. Посади науково-педагогічних працівників

Перелік посад науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів установлюється Кабінетом Міністрів України.”;

5) у статті 24:

а) абзац перший частини сьомої викласти у новій редакції такого змісту: «для наукових (науково-педагогічних) працівників державних бюджетних наукових установ, організацій та вищих навчальних закладів незалежно від форми власності - за рахунок коштів державного бюджету;

б) в абзацах другому-третьому частини сьомої слова «та вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації»-виключити.

б) статтю 34 доповнити новими частинами 11-12 такого змісту:

“Положення про грантове фінансування проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів Державного бюджету України затверджується Кабінетом Міністрів України.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності (окрім об'єктів права інтелектуальної власності воєнного призначення та національної безпеки), створені за державні кошти або за кошти вищого навчального закладу, залишаються за науковою установою-виконавцем відповідних форм (видів) науково-технічної діяльності (науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання), якщо інше не встановлено договором”.

13. Внести до Закону України “Про освіту” (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 34, ст. 451) такі зміни:

1) статтю 30 викласти у такій редакції:

“Стаття 30. Освітні, освітньо-кваліфікаційні рівні та ступені

1. В Україні встановлюються такі освітні рівні:

дошкільна освіта;

початкова загальна освіта;

базова загальна середня освіта;

повна загальна середня освіта;
 професійно-технічна освіта;
 вища освіта.

2. В Україні встановлюються такі освітньо-кваліфікаційні рівні та наукові ступені:

кваліфікований робітник;
 бакалавр;
 магістр;
 доктор філософії (кандидат наук);
 доктор наук.”;

2) у статті 31 частину 2 викласти у такій редакції:

“2. Наукові ступені доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук присуджуються спеціалізованими вченими радами вищих навчальних закладів, наукових установ та організацій у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.”;

3) у частинах першій та другій статті 32 слова “науковий співробітник” замінити словом “дослідник”;

4) у статті 42:

абзац третьої частини 3 вилучити;

5) частину 4 статті 43 викласти у такій редакції:

4. Вищі навчальні заклади здійснюють підготовку фахівців за такими освітньо-кваліфікаційними (освітньо-науковими) рівнями:

бакалавр, магістр, доктор філософії (кандидат наук), доктор наук.

б) статтю 46 викласти в такій редакції:

“Стаття 46. Автономія вищого навчального закладу

Автономія вищого навчального закладу — сукупність передбачених цим Законом прав та обов’язків вищого навчального закладу щодо провадження освітньої, наукової, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів з метою створення умов, необхідних для здобуття громадянами вищої освіти та певної кваліфікації;

7) частину другу статті 52 виключити;

У зв’язку із цим частину третю статті 52 вважати частиною другою.

8) в абзаці 2 частини п’ятої статті 61 після слів “усього строку навчання” додати слова “(крім вищих навчальних закладів)”.

14. У Законі України “Про професійно-технічну освіту” (Відомості Верховної Ради України, 1998, № 32, ст. 215; 2004, № 8, ст. 67):

2) у статті 15 частину другу вилучити;

3) у статті 16 частину четверту вилучити.

15. Внести до Закону України “Про здійснення державних закупівель” (Відомості Верховної Ради України, 2010, № 33, ст. 471) такі зміни:

1) Пункт 4 частини першої статті 1 після слів “місцевими державними адміністраціями чи органами місцевого самоврядування,” доповнити словами “крім власних надходжень державних та комунальних вищих навчальних закладів”.

2) Частину першу статті 2 після слів “за рахунок державних коштів” доповнити словами “крім власних надходжень державних та комунальних вищих навчальних закладів”.

15. У Законі України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49-51, ст. 376 із наступними змінами) частину першу статті 24 доповнити абзацом п’ятим такого змісту:

“За умови добровільної сплати страхових внесків до страхового стажу зараховуються періоди навчання за денною формою у вищих навчальних закладах, включаючи навчання в аспірантурі, докторантурі, резидентурі, інтернатурі і клінічній ординатурі.”.

15-1. Внести до Земельного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27; 2009, № 23, ст. 282) такі зміни:

1) частину другу статті 92 доповнити новим пунктом “д” такого змісту:

“д) дошкільні, загальноосвітні та вищі навчальні заклади України незалежно від форм власності.”;

2) в абзаці шостому частини другої статті 134 Земельного кодексу після слів «бюджетним установам» доповнити словами «вищим навчальним закладам».

15-2. Внести до Закону України “Про електроенергетику” (Відомості Верховної Ради України, 1998, № 1, ст. 1; 2004, № 8, ст. 67; 2005, № 4, ст. 103; 2005, № 33, ст. 428) такі зміни:

1) у частинах шостій та сьомій статті 26 слова “професійно-технічних навчальних закладів та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації державної і комунальної форм власності” замінити словами “та навчальних закладів”;

2) частину другу статті 27 доповнити новим абзацом десятим такого змісту:

“припинення або обмеження електропостачання навчального закладу незалежно від форм власності протягом навчального року.”.

16. Кабінету Міністрів України:

1) починаючи з 2013 року забезпечити поступове 10-відсоткове щорічне наближення розміру мінімальної академічної стипендії студентів університетів, інститутів, академій до розміру прожиткового мінімуму в розрахунку на одну особу на місяць, дотримуючись принципів пропорційного зростання інших академічних стипендій, а саме, встановити розмір мінімальної академічної стипендії у таких відсотках прожиткового мінімуму в розрахунку на одну особу на місяць:

з 1 вересня 2013 року – 80;

з 1 січня 2014 року – 90;

з 1 січня 2015 року – 100.

2) забезпечити виплату надбавок до посадових окладів науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів державної та комунальної форми власності, у таких розмірах:

- починаючи з 1 січня 2014 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) у розмірі не менше 13 % від посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі не менше 16 % від посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі не менше 15 % від посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі не менше 23 % від посадового окладу;

- починаючи з 1 січня 2015 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) у розмірі не менше 14 % від посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі не менше 18 % від посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі не менше 20 % від посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі не менше 28 % від посадового окладу;

- починаючи з 1 січня 2016 року:

надбавки за науковий ступінь доктора філософії (кандидата наук) у розмірі 15 % від посадового окладу;

надбавки за науковий ступінь доктора наук у розмірі 20 % від посадового окладу;

надбавки за вчені звання доцента і старшого дослідника у розмірі 25 % від посадового окладу;

надбавки за вчене звання професора у розмірі 33 % від посадового окладу;

3) забезпечити обсяги гарантованого фінансування наукової діяльності кожного вищого навчального закладу, що має статус дослідницького, у таких розмірах:

починаючи з 1 січня 2014 року – не менше 10 відсотків від державних коштів, що виділяються на його утримання;

починаючи з 1 січня 2015 року – не менше 15 відсотків від державних коштів, що виділяються на його утримання;

починаючи з 1 січня 2016 року – не менше 25 відсотків від державних коштів, що виділяються на його утримання.

4) не пізніше трьох місяців з дня набуття чинності цим Законом доповнити Державний перелік професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 2007 р. № 1117, професіями з надання послуг (діяльності) у сферах економіки та правознавства.

**Голова Верховної Ради
України**

В. РИБАК